«Շնարհաղորի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի

ՁԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

2023-2028 թթ.

2023 թ.

Ոչ մի դաստիարակ չպետք է մոռանա,
որ նրա ամենագլխավոր պարտականությունը
սաներին մտավոր աշխատանքին վարժեցնելն է։
Եվ այդ պարտականությունն ավելի կարևոր է,
քան բուն առարկայի դասավանդումը։

Կոստանտին Ուշինսկի

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Բովանդակություն.....1
Ներածություն 2
Զարգացման ծրագրի կառուցվածքային սխեման.....3
1. Հաստատության գործունեությունը..... 4
2. Իրավիճակի վերլուծությունը, ուժեղ և թույլ կողմերը 5
2.1. Հաստատության բնութագիրը..... 5
2.2. Հաստատության ուժեղ և թույլ կողմերը. Հնարավորությունների վերլուծություն.....7
2.3. Հիմնախնդիրները 12
3. Նպատակների և խնդիրների սահմանումը.....19
4. Սահմանված նպատակների և խնդիրների իրականացումն ապահովող գործողությունների և միջոցառումների ժամանակացույցը 24
5. Պատասխանատուները 26
6. Արդյունքների գնահատման չափանիշները 27
7. Ծրագրի իրականացման ռիսկերը 30
8. Գործընթացի կազմակերպման համար անհրաժեշտ միջոցները և նյութատեխնիկական պարագաները 31
9. Վերահսկողության մեխանիզմները 33

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Յուրաքանչյուր ոք ունի կրթության իրավունք:
/ ՀՀ Սահմանադրություն, հոդված 38 /

Կրթությունը անձի, հասարակության և պետության շահերից ելնող ուսուցման և դաստիարակության գործընթաց է, որը նպատակաուղղված է գիտելիքները պահպանելու և սերունդներին փոխանցելու համար:

Հայաստանի Հանրապետության կրթական համակարգը նպատակաուղղված է հայ ժողովրդի հոգևոր և մտավոր ներուժի ամրապնդմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների պահպանմանն ու զարգացմանը:

Հանրակրթության բնագավառում պետական քաղաքականության *հենքը ազգային դպրոցն է,* որի գլխավոր նպատակը համակողմանիորեն զարգացած, հայրենասիրության, պետականության և մարդասիրության ոգով դաստիարակված և մասնագիտական կողմնորոշում ունեցող անձի ձևավորումն է:

Կրթության բնագավառում պետական քաղաքականության կազմակերպական *հիմքը կրթության զարգացման պետական ծրագիրն է*, որի գլխավոր նպատակն է.

գիտելիքի, մշակույթի, գիտակցության, հմտությունների համատարած, ներառական, նորարարական և հանրամատչելի զարգացման և յուրացման միջոցով ունենալ քաղաքակիրթ, ստեղծագործ, նախաձեռնող, կարողունակ ու մրցունակ քաղաքացի, ում համար իրավունքների իրացումը նույնքան կարևոր է, որքան պարտականությունների կատարումը, ով առաջին հերթին իրեն է համարում սեփական բարեկեցության և առողջության պատասխանատու:

Հայաստանի Հանրապետությունում հատկապես վերջին տարիներին շարունակաբար իրականացվում են կրթության ոլորտի բարեփոխումներ, որոնք հիմք են հանդիսանում լուծելու առկա խնդիրների լուծման և կրթության զարգացման պետական ծրագրի իրականացման համար:

Դպրոցի զարգացման ծրագիրը (այսուհետ՝ ԴԶԾ) կարևոր նշանակություն ունի դպրոցի զարգացման համար, քանի որ այն արտացոլում է տվյալ դպրոցի առնվազն 5 տարվա տեսլականը:

Ծրագրի հիման վրա պլանավորվում է աշխատանքը դպրոցում: Այն սահմանում է կոնկրետ նպատակներ և խնդիրներ, պլանավորում է այն կարևորագույն գործողություններն ու միջոցառումները, որոնք ապահովում են սահմանված նպատակների իրականացումը՝ նախանշելով աստիճանական զարգացման գերակա ուղղություններն ու ռազմավարությունները:

Դպրոցի զարգացման ծրագիրն էապես տարբերվում է դպրոցի ավանդական աշխատանքային պլանից: Եթե դպրոցի աշխատանքային պլանում հինականում ուշադրություն է դարձվում դպրոցի ընթացիկ խնդիրների լուծմանը, ապա զարգացման ծրագիրը հանդես է գալիս որպես դպրոցի ռազմավարության պլանավորում, որն ավելի շատ նպատակաուղղված է դեպի ապագան և ունի նորարարական ուղղվածություն:

«Շվանիձորի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի Զարգացման 2023-2028 թթ. ծրագիրը մշակվել է «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի և Հայաստանի Հանրապետության կրթության զարգացման պետական ծրագրի հիմնադրույթներին համապատասխան: Ծրագրի հիմքում դրվել են նաև Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության կողմից հաստատված կրթության առանձին ոլորտների ռազմավարական ծրագրերը և զարգացման հայեցակարգերը, ինչպես նաև հաշվի են առնվել Մեղրի համայնքի Շվանիձոր գյուղի և դպրոցի առանձնահատկությունները:

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ՍԽԵՄԱՆ

Հաստատության գործունեությունը

Իրավիճակի վերլուծությունը, ուժեղ և թույլ կողմերը

Նպատակների և խնդիրների սահմանումը

Գործողությունների և միջոցառումների ժամանակացույցը

Պատասխանատուները

Արդյունքների գնահատման չափանիշները

Ծրագրի ռիսկերը

Անհրաժեշտ միջոցները և նյութատեխնիկական պարագաները

Վերահսկողության մեխանիզմները

1. ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

Որակյալ կրթության ապահովումը
ամենակարևոր բանն է, որ մենք կարող ենք
անել ապագա սերունդների համար։
Ռոն Լուիս

Արդի պետական քաղաքականության, ինչպես նաև հասարակական գիտակցության մեջ կրթությունը, հատկապես որակյալ կրթությունը և դաստիարակությունը շարունակում են մնալ գերակայություններ՝ որպես ազգային արժեքներ և սոցիալ-տնտեսական առաջընթացի կարևոր գործոններ:

Կրթության բնագավառի գերխնդիրն է կրթության որակի բարձրացումը՝ ապահովելով համակարգի արդյունավետ գործունեությունը և յուրաքանչյուր սովորողի ձգտումներին և ընդունակություններին համապատասխան կրթություն ստանալու հավասար հնարավորության ապահովումը:

Դպրոցի զարգացման ծրագիրը մշակելիս առաջին հերթին անհրաժեշտ է ձևակերպել և հստակեցնել նրա առաքելությունը: Միայն դրանից հետո կարելի է որոշել հաստատության նպատակներն ու խնդիրները:

Առաքելությունը հաստատության ցանկալի ապագայի մտապատկերն է: Առաքելությունն այն է, ինչի իրականացմանը ձգտում է տվյալ դպրոցը: Կրթական հաստատության առաքելությունը արտահայտում է նրա տեսլականը: Այստեղ ընդհանրական ձևով ներկայացվում են այն արդյունքները, որին դպրոցը ձգտում է հասնել:

Դպրոցի առաքելությունը չի կարող ներկայացվել որպես բարի ցանկություն: Այն պահանջում է նախնական լուրջ հետազոտական աշխատանք: Անհրաժեշտ է մանրամասն վերլուծել և վերհանել այն արտաքին և ներքին գործոնները, որոնք էական ազդեցություն ունեն առաքելության իրականացման վրա:

Արտաքին գործոնների թվին են պատկանում պետության կրթական քաղաքականության առանձնահատկությունները, պոտենցիալ շահառուների կրթական կարիքները, տեղական առանձնահատկությունները և այլն: *Ներքին գործոններից են* դպրոցի ավանդույթները, մանկավարժական կոլեկտիվի փորձը, դպրոցի առկա ռեսուրսները և այլն:

«Կրթության մասին» ՀՀ օրենքը սահմանում է. «*Կրթությունը անձի, հասարակության և պետության շահերից ելնող ուսուցման և դաստիարակության գործընթաց է, որը նպատակաուղղված է գիտելիքները պահպանելու և սերունդներին փոխանցելու համար*»:

Դպրոցի առաքելությունը հանդիսանում է այս գործընթացի արդյունավետ ապահովումը:

2. ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՈՒԺԵՂ ԵՎ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԸ.

2.1.Հաստատության բնութագիրը.

Համաձայն ՀՀ կառավարության որոշմաբ հաստատված «տարրական հանրակրթական ծրագրի իրականացման լիցենզավորման», «հիմնական հանրակրթական ծրագրի իրականացման լիցենզավորման», «միջնակարգ հանրակրթական ծրագրի իրականացման լիցենզավորման» կարգերի՝ ԿԳ (այժմ՝ ԿԳՄՍ) նախարարության կրթական ծրագրերի իրականացման լիցենզավորող հանձնաժողովի եզրակացությամբ «Շվանիձորի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ը ստացել է կրթական գործունեության լիցենզիա և իրավունք ունի իրականացնելու հետևյալ հանրակրթական ծրագրերը.

- *տարրական ընդհանուր կրթական - 40 սահմանային տեղով,*
- *հիմնական ընդհանուր կրթական - 50 սահմանային տեղով,*
- *միջնակարգ ընդհանուր կրթական - 30 սահմանային տեղով:*

Դպրոցի ներկա շենքը կառուցվել է 1975 թ.: Դպրոցն ունի մեկ ուսումնական մասնաշենք, մեկ մարզադահլիճ, երկհարկանի է, տիպային՝ նախատեսված 120 աշակերտի համար:

Դպրոցը հիմնանորոգվել է 2008 թվականին:

2022-2023 ուստարում դպրոցում կոմպլեկտավորվել է 6,5 դասարան՝ 33 աշակերտով, որից.

- տարրական դպրոց -10 աշակերտ,
- միջին դպրոց -13 աշակերտ,
- ավագ դպրոց - 10 աշակերտ:

2022-2023 ուստարում դպրոցն ունի 25 աշխատող:

Դպրոցն աշխատում է միահերթ՝ 5-օրյա աշխատանքային շաբաթով:

Դպրոցը պատկանում է մարզային ենթակայության:

Դպրոցի գործունեությունը կանոնակարգվում է հետևյալ *իրավական ակտերով.* «Կրթության մասին», «Հանրակրթության մասին», «Պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների մասին» ՀՀ օրենքներ, «ՀՀ աշխատանքային օրենսգիրք», դպրոցի կանոնադրություն, օրինակելի իրավական ակտերի տեղայնացված տարբերակներ, ներքին իրավական ակտեր, նորմատիվ այլ փաստաթղթեր:

Դպրոցին վերաբերող բոլոր իրավանորմատիվային փաստաթղթերի վարումն իրականացվում է սահմանված կարգով: Անհրաժեշտության դեպքում մշակվում և գործածության մեջ են դրվում ներքին գործածության համար նախատեսված իրավական նոր ակտեր (օրինակ՝ ներքին կարգապահական կանոններ, աշխատակարգեր և այլն):

Դպրոցավարությունն իրականացվում է սահմանված կարգով: Դպրոցի գործունեության փաստաթղթերի վարումը թղթային ձևաչափից աստիճանաբար անցում է կատարում էլեկտրոնային ձևաչափի: Դպրոցում առկա են ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության կողմից հաստատված ՀՀ հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում գործածության ենթակա անհրաժեշտ փաստաթղթերը. դրանք լրացվում (գործածվում) են սահմանված կարգի համաձայն:

Ուսումնական հաստատությունը պետք է ունենա կառավարման համակարգի զարգացման հնարավորություն: Դպրոցում ներքին վերահսկողության կազմակերպման նպատակով վարվում են նաև դպրոցի կանոնադրությանը համապատասխան մշակված ձևաթղթեր: Ընթացիկ գործունեությունը կանոնակարգելու համար դպրոցն իր իրավասության սահմաններում մշակում և գործածում է նաև այլ փաստաթղթեր:

2.2. Հաստատության ուժեղ և թույլ կողմերը, հնարավորությունների վերլուծություն.

Դպրոցի զարգացման ծրագրում իրատեսական նպատակներ և խնդիրներ սահմանելու համար նախ անհրաժեշտ է վերլուծել առկա իրավիճակը, բացահայտել ուժեղ և թույլ կողմերը, վերհանել առկա հիմնախնդիրները:

Երբեմն դժվար է կողմնորոշվել դպրոցի ուժեղ և թույլ կողմերը որոշելիս: Ըստ այդմ՝ Զարգացման ծրագրում նախ ներկայացված են դպրոցի հաջողությունները համակարգված կերպով՝ հաշվի առնելով որոշակի չափանիշներ: Միևնույն ժամանակ պետք է ընդունել, որ դպրոցի ուժեղ և թույլ կողմերը տարբեր գործոնների համադրման արդյունք են, բայց եթե դժվարանում ենք սահմանել այդ գործոնները, ապա գնահատումը չի տալիս իրական պատկեր, և նման գնահատման հիման վրա կատարված պլանավորումը չի նպաստում դպրոցի զարգացմանը:

Ակնհայտ է, որ վերջին տարիների ընթացքում իրականացված բարեփոխումները հնարավորություն են ստեղծել լուծել դպրոցում առկա որոշակի խնդիրներ: Դպրոցն ունեցել է մի շարք ձեռքբերումներ, որոնց շնորհիվ էական առաջնթաց է գրանցել կրթադաստիարակչական գործընթացի ամենատարբեր ուղղություններում:

Այսօր դպրոցի շենքը բարեկարգ վիճակում է, հիմնականում ապահովված է աշակերտական գույքով: Դպրոցն ունի մասնակի կահավորված մարզադահլիճ, գրադարան, բնագիտական լաբորատորիա և ՆԶՊ դասասենյակ:

Սկսած 2020-2021 ուսումնական տարուց՝ ընդլայնվել են նաև մեր դպրոցի սովորողների ժամանակակից կրթություն ստանալու, հնարավորությունները: Դպրոցում գործում է ԱՐՄԱԹ ինժեներական լաբորատորիան և համակարգչային դասարանը՝ հեռավար կրթության սարքավորումներով: Մեծ առաջընթաց ունենք նաև արտադպրոցական կրթության տարբեր ոլորտներում. մեր աշակերտները հաճախում են ռոբոտաշինության, կարատեի և պարի արտադպրոցական պարապմունքների:

Դպրոցն ունի անհրաժեշտ գույքով կահավորված Արվեստի դասասենյակ, որն ապահովված է նաև հեռավար ուսուցման սարքավորումներով: Արվեստի և տեխնոլոգիայի ուսումնական խմբակի շրջանակներում այստեղ իրականացվում են կերպարվեստի, ասեղնագործության, մանրանկարչության և կարպետագործության խմբերի պարապմունքները:

Դպրոցը ներառվել է ՄԱԿ-ի Պարենի համաշխարհային ծրագրի «Դպրոցական սնունդ» ծրագրում և 2022 թ-ի հունվարից իրականացնում է տաք սննդի տրամադրում: Հատկանշական է, որ դպրոցում տաք սննդի ծրագիրը կազմակերպվում է նաև հիմնական դպրոցի 5-6-րդ դասարանների աշակերտների համար: Ճաշարանը վերանորոգված է, ապահովված անհրաժեշտ գույքով, սարքավորումներով և պարագաներով:

Դպրոցն ապահովված է ինտերնետ կապով. առանձին գործող համացանցի երկու գծերով ապահովվում է մոտ 80 % հասանելիություն: Դպրոցն հագեցած է համագարգչային սարքավորումներով, այդ թվում 17 նոթբուք, 8 պլանշետ, 3 բազմաֆունկցիոնալ տպիչ սարք, 3 պրոյեկտոր, հեռավար ուսուցման սարքավորումներով կահավորված երկու դասասենյակ:

Դպրոցի ներքին տեսքը

Վերջին տարիներին մեծ ուշադրություն է դարձվել սովորողների մարզական դաստիարակությանը. դպրոցի բակային տարածքում կառուցվել է համալիր մարզադաշտ, որի կահավորումը դեռևս ընթացքի մեջ է:

Դպրոցն ապահովված է մշտական ջրամատակարարմամբ, որը սակայն ամառային ջրասակավ շրջափուլում գործում է պարբերական ժամանակացույցով: 2023 թ.-ից դպրոցում գործարկվում է անհատական ջրամատակարարման ապահովման մեխանիկական համակարգ:

Դպրոցական շենքում գործում է առանձնացված և կահավորված 4 սանհանգույց՝ յուրաքանչյուր հարկում երկուական:

Դպրոցում կազմակերպվում է էլեկտրական ջեռուցում՝ ըստ դասասենյակների և կաբինետների:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԴԱՇՏԸ

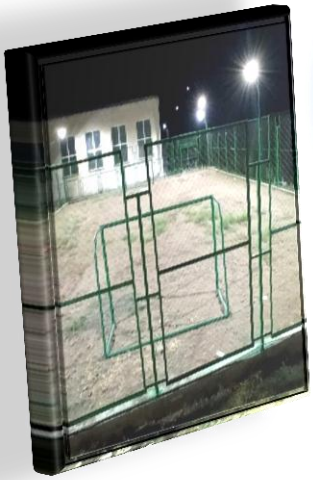

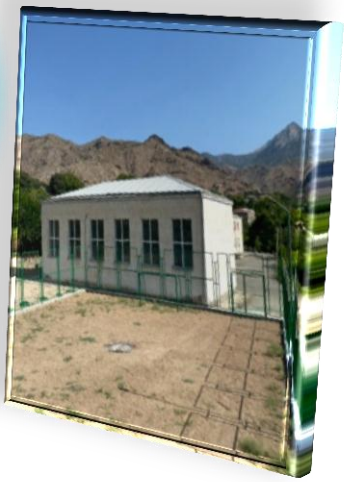

ՄԵՐ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

Իրավիճակի մասին պատկերն առավել ընդգծելու համար իրականացվել է իրավիճակի վերլուծություն:

Ըստ որի կիրառվել է գործնականում արդյունավետ մեթոդներից մեկը՝ ուժեղ, թույլ կողմերի, հնարավորությունների (ՈՒԹՀՎ) վերլուծությունը:

ՈՒԹՀՎ վերլուծություն	
Ուժեղ կողմեր	**Թույլ կողմեր**
Շենքային պայմանները, նյութատեխնիկական բազան	
• *Դպրոցի հիմնանորոգված է:* • *Դպրոցի բոլոր դասասենյակները և կաբինետները կահավորված են անհրաժեշտ գույքով. 5-12-րդ դասարանների, առանձին առարկայական դասասենյակների (ինֆորմատիկա, տեխնոլոգիա), մանկապատենական սենյակի և ճաշարանի գույքը բոլորովին նոր է:* • *Դպրոցն ունի համացանցային կապի երկու գիծ, հագեցված է համակարգչային անհրաժեշտ սարքավորումներով:* • *Դպրոցում առկա է հեռավար ուսուցման սարքավորումներով կահավորված երկու դասասենյակ.* • *Առկա են Բնագիտական և Արմաթ ինժեներական լաբորատորիաներ:* • *Դպրոցն ունի ՆԶՊ կաբինետ՝ ուսումնական զենքով:*	• *Դպրոցը ունի կոսմետիկ վերանորոգման անհրաժեշտություն:* • *Դպրոցի ներքին դռների մի մասը վնասված են:* • *Դպրոցական շենքի էլեկտրական հոսանքի բաշխման ներքին ցանցը վթարային վիճակում է:* • *Տարրական դասարանների դասասենյակները համալրված չեն նոր գույքով և պարագաներով:* • *Բնագիտական լաբորատորիան չունի անհրաժեշտ կահավորում:* • *Դպրոցն ունի էլեկտրոնային ուսումնական նյութերի համալրման կարիք:* • *Դպրոցը չունի լոկալ ջեռուցում:*
Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները	
• *Դպրոցում գործում են Կանոնադրության համաձայն ձևավորված հետևյալ կառավարման և խորհրդակցական մարմինները.* ✓ *Կառավարման խորհուրդ,* ✓ *Մանկավարժական խորհուրդ,* ✓ *Ծնողական խորհուրդ,* ✓ *Աշակերտական խորհուրդ:* • *Դպրոցում ձևավորված է երկու մեթոդական մասնախումբ:* • *Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները ձևավորվում են ըստ կանոնադրության և օրենքով սահմանված կարգերի:* • *Կոլեգիալ կառավարման մարմինը կազմված է 14 անդամից, այն ձևավորվել է որպես Միացյալ խորհուրդ (Շվանիձորի և Նռնաձորի միջնակարգ դպրոցների):* • *Խորհուրդն իրականացնում է տնօրենի գործունեության, դպրոցի զարգացման ծրագրի կատարման վերահսկողություն և կանոնադրությամբ սահմանված այլ գործառույթներ:*	• *Դպրոցի խորհրդակցական մարմիններում առկա է գործառույթների իրականացման և համագործակցության խթանման արդյունավետ մեխանիզմների զարգացման անհրաժեշտություն:* • *Ծնողական խորհուրդը թերանում է մանկավարժական աշխատողների և ծնողների կողմից երեխաների դաստիարակության նկատմամբ միասնական պահանջների ձևավորման և սովորողների ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի բարելավմանն ուղղված միջոցառումների կատարման աշխատանքներում:* • *Պասիվ է խորհրդակցական մարմինների ներգրավվածությունը ուսումնադաստիարակչական գործընթացի առանձին օղակներում:*

• Դպրոցի Ծնողական խորհուրդը կազմված է 8 անդամից, այն պարբերաբար լսում է տնօրենի հաղորդումը դպրոցի գործունեության վիճակի ու հեռանկարային ծրագրերի մասին, ստանում ծնողներին հետաքրքրող հարցերի պարզաբանումները: • Ծնողական խորհուրդը նպաստում է կրթական գործունեության արդյունավետ կազմակերպմանը և հիմնականում իրականացնում է սահմանված գործառույթները: • Աշակերտական խորհուրդը ձևավորվում ու գործում է ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին համապատասխան: Այն խթանում է սովորողների իրավագիտակցությունը, նպաստում ազատ կամարտահայտման զարգացմանը: • Դպրոցում առկա մեթոդական մասնախմբերը նպաստում են ուսումնական գործընթացի առավել արդյունավետ իրականացմանը և գործում են համագործակցային և փոխլրացնող մեխանիզմներով: • Դպրոցի մանկավարժական խորհուրդը ձևավորվում և գործում է կանոնադրության և սահմանված կարգի հաձայն:	• Դպրոցում կրթադաստիարակչական գործունեության արդյունավետ կազմակերպման, ինչպես նաև արտաքին և արտադպրոցական արդյունավետ համագործակցության ապահովման համար անհրաժեշտ է ձևավորել Շրջանավարտների խորհրդ: Դա կամրապնդի դպրոցի և շրջանավարտների միջև շարունակական կապը, կնպաստի դպրոցում կրթական և գիտական ծրագրերի իրականացմանը: • Շրջանավարտների խորհրդի գործունեությունը խթան կհանդիսանա աշակերտների և ուսանողների համագործակցության համար, ինչն էլ կնպաստի սովորողների մասնագիտական կողմնորոշման զարգացմանը:
Համագործակցությունը	
• Դպրոցը համագործակցում է մարզպետարանի, ԿԳՄՍ-ի, ԳԹԿ-ի, ԿՏԱԿ-ի, ԿՁՆԱԿ-ի, համայնքապետարանի, ինչպես նաև համայնքում տեղակայված մի խումբ պետական կառույցների հետ, այդ թվում՝ ոստիկանություն, ՊՆ և ԱԻՆ ստորաբաժանումներ, կրթամշակութային, առողջապահական և բնապահպանական կազմակերպություններ և այլն: • Դպրոցն ակտիվ համագործակցում է նաև մի շարք հասարակական կազմակերպությունների հետ, որոնցից հատկանշական է «Թաքնված ճանապարհ նախաձեռնություն» ՀԿ-ի հետ ունեցած երկարամյա համագործակցությունը: • Դպրոցը ներգրավված է «Դասավանդի՛ր, Հայաստան» կազմակերպության կրթական ծրագրերում: • Դպրոցը մշտապես մասնակցում է համայնքի կրթամշակութային և ռազմամարզական ծրագրերին և միջոցառումներին: • Դպրոցը շարունակաբար համագործակցում է Հենիկ Իգիթյանի անվան Գեղագիտության ազգային կենտրոնի Մեղրու մասնաճյուղի հետ:	• Անհրաժեշտ է արդյունավետ համագործակցության զարգացում համայնքում տեղակայված ՊՆ և ԱԻՆ ստորաբաժանումների հետ: Համագործակցային աշխատանքները պետք է ներառեն գործնական և դաշտային պարապմունքների ու վարժանքների անցկացման շարունակական միջոցառումներ:

Ուսումնական միջավայրը, Կրթության որակը	
• *Դասասենյակները և առարկայական կաբինետները հիմնականում վերանորոգված են և կահավորված անհրաժեշտ գույքով,* • *Դպրոցն ունի համացանցային կապի երկու գիծ, հագեցված է համակարգչային անհրաժեշտ սարքավորումներով:* • *Դպրոցում առկա է հեռավար ուսուցման սարքավորումներով կահավորված երկու դասասենյակ:* • *Առկա են Բնագիտական և Արմաթ ինժեներական լաբորատորիաներ:* • *Ուսուցման գործընթացում խթանվում են նորարարությունն ու ստեղծագործական աշխատանքը:* • *Սովորողների առաջադիմության ցուցանիշը կազմում է մոտ 40 տոկոս:* • *ԲՈՒՀ–ում սովորելու ցանկություն ունեցող աշակերտների տոկոսը և ընդունվող դիմորդների ցուցանիշը բարձր է:* • *Սովորողները դպրոցական, երբեմն էլ՝ տարածքային օլիմպիադաներում գրավում են մրցանակային տեղեր:*	• *Տարրական դասարանների դասասենյակները համալրված չեն նոր գույքով և պարագաներով:* • *Բնագիտական լաբորատորիան չունի անհրաժեշտ կահավորում:* • *Դպրոցն ունի էլեկտրոնային ուսումնական նյութերի համալրման կարիք:* • *Ցածր է սովորողների կողմից որակյալ կրթություն ստանալու ձգտումը:* • *Սովորողների առաջադիմության ընդհանուր ցուցանիշի էական աճ չի նկատվում:* • *Պասսիվ են աշակերտների հետաքրքրությունները օլիմպիադաների նկատմամբ:*
Մանկավարժական համակազմի մասնագիտական որակների զարգացումն ապահովող միջոցառումները	
• *Դպրոցի տնօրենությունն ունի դպրոցի ղեկավարման և կառավարման անհրաժեշտ պատրաստվածություն, ընդհանուր կերպով տիրապետում է դպրոցի ուսումնադաստիարակչական, կառավարման ոլորտների ղեկավարման առանձնահատկություններին:* • *Դպրոցի գործունեությունը բաց է ու թափանցիկ, աշխատանքի արդյունքները տեսանելի են բոլորին:* • *Դպրոցը ուսումնադաստիարակչական գործընթացում ապահովում է աշակերտակենտրոն մոտեցում՝ ներդաշնակորեն համադրելով ուսուցման ավանդական և արդի մեթոդների կիրառումը:* • *Ուսուցիչներն ունեն անհրաժեշտ պատրաստվածություն, մասնագիտական զարգացվածություն, անհրաժեշտ կարողություններ և հմտություններ:* • *Մեծ է պատասխանատու ստորաբաժանումների ղեկավարների և ուսուցիչների մասնակցությունը կրթական կազմակերպությունների կողմից իրականացվող ընթացիկ տարաբնույթ վերապատրաստումներին, սեմինարներին և դասընթացներին:*	• *Ցածր է ուսուցիչների կամավոր ատեստավորման և տարակարգ ստանալու ձգտումը:* • *Նորամուծությունների նկատմամբ առկա է առանձին մանկավարժների հետաքրքրության բացակայություն:* • *Ոչ բոլոր ուսուցիչներն են տիրապետում դասավանդման արդյունավետ և ժամանակակից, այդ թվում՝ տեղեկատվական, հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառման հմտություններին:*

2.3. Հիմնախնդիրները.

Իրավիճակի վերլուծությունը համակարգված իրականացնելու համար նպատակահարմար է այն կատարել ըստ որոշակի ոլորտների, քանի որ այդ կերպ առավելագույնս ընդգծվում են դպրոցի ուժեղ և թույլ կողմերը: Պետք է հաշվի առնել նաև, որ մի դեպքում դպրոցն ունենում է հաջողություններ որևէ ուղղությամբ և դժվարություններ մեկ այլ ուղղությամբ, իսկ մյուս դեպքում միևնույն ուղղությամբ դպրոցն ունենում է և՛ հաջողություններ, և՛ դժվարություններ:

Առկա հիմնախնդիրների վերհանման նպատակով իրականացվել է վերլուծություն՝ ըստ հետևյալ ոլորտների.

1. *Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները,*
2. *Մանկավարժական համակազմը,*
3. *Ուսումնական միջավայրը,*
4. *Կրթության որակը,*
5. *Տեխնոլոգիաները և նորարարությունները:*

Վերլուծությունը հիմնված է կոնկրետ տվյալների վրա, այն ծանրաբեռնված չէ ոչ էական հարցերով և մոտեցումներով: Ստորև առանձնակի անդրադարձ է կատարվել այն ոլորտներին, որոնցում առկա են էական հիմնախնդիրներ, և որոնց լուծումներն առաջիկայում իրատեսական են:

1/ Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները.

Կազմակերպության օրինակելի կանոնադրության 75-րդ կետով ամրագրված է.

«Հանրակրթական դպրոցում կրթական գործունեության արդյունավետ կազմակերպման, ինչպես նաև զարգացման ծրագրերին աջակցելու և համայնքի հետ արդյունավետ համագործակցություն ապահովելու նպատակով ձևավորվում են խորհրդակցական մարմիններ՝ *մանկավարժական խորհուրդ, առարկայական մեթոդական միավորումներ, ծնողական, աշակերտական, շրջանավարտների, հոգաբարձուների խորհուրդներ*: Հանրակրթական դպրոցում կարող են ձևավորվել խորհրդակցական կամ խորհրդատվական այլ մարմիններ»:

Բոլոր խորհրդակցական մարմինները պետք է ունենան իրենց կանոնադրությունը, որը կազմում է դպրոցը՝ հիմք ընդունելով օրինակելի կանոնադրությունը: Կանոնադրությամբ սահմանվում են տվյալ մարմնի գործունեության ոլորտները և կարգը: Շատ կարևոր է, որ խորհուրդներն ունենան իրական ինքնավարություն, ազատ լինեն իրենց գործողություններում՝ պահպանելով իրենց իրավունքներն ու պարտականությունները: Այն դեպքում, երբ խորհրդակցական մարմինները գործում են ֆորմալ, չեն կատարում կամ մասամբ են կատարում իրենց գործառույթները, դպրոցում ուսումնադաստիարակչական և կառավարման գործընթացներն էականորեն տուժում են: Հաստատությունը դառնում է փակ, այստեղ իրականացվող գործընթացները ուղղակի շահառուների համար դառնում են ոչ ընկալելի, և արդյունքում խորհրդակցական մարմինների և դպրոցի միջև առաջանում է ոչ կառուցողական միջավայր:

Նշված հիմնախնդիրների լուծումներն իրենց արտացոլումն են գտել դպրոցի Զարգացման ծրագրում. դրանք ենթադրում են հետևյալ քայլերը.

- *Միջոցներ ձեռնարկել բարձրացնելու խորհրդակցական մարմինների աշխատանքի արդյունավետությունը:*
- *Առանձին խորհրդակցական մարմինների անդամների համար պարբերաբար կազմակերպել խորհրդատվություններ և սեմինարներ: Խթանել նրանց անդամների*

մասնակցությունը կրթական կազմակերպությունների կողմից իրականացվող համապատասխան վերապատրաստումների և դասընթացների:

- *Խթանել խորհրդակցական մարմինների ներգրավվումը ուսումնադաստիարակչական գործընթացի բոլոր օղակներում: Աջակցել նրանց իրականացնելու փոխհամաձայնեցված և փոխլրացնող գործունեություն՝ ձևավորելով դրա համար անհրաժեշտ աշխատանքային մթնոլորտ և միջավայր:*

2/ Մանկավարժական համակազմը.

Ուսումնական գործընթացի փոխներգործուն կողմերն են սովորեցնողը և սովորողը. ուսուցիչը և աշակերտը մեկ ամբողջական համակարգ են, և նրանց գործունեությունը փոխկապակցված է:

Նրանց առանձին դիտարկելիս վերլուծության պատկերը կլինի ոչ ամբողջական:

Դպրոցի տնօրենությունը պետք է կարողանա գնահատել մանկավարժական պոտենցիալը, ինչի համար պետք է կիրառել գնահատման չափանիշներ: Կարելի է ուսուցչին գնահատել ըստ նրա կրթության և փորձառության, ըստ ուսուցման գործընթացում ունեցած հաջողությունների, ըստ դպրոցի զարգացման գործընթացում նրա ունեցած ներդրման և այլն:

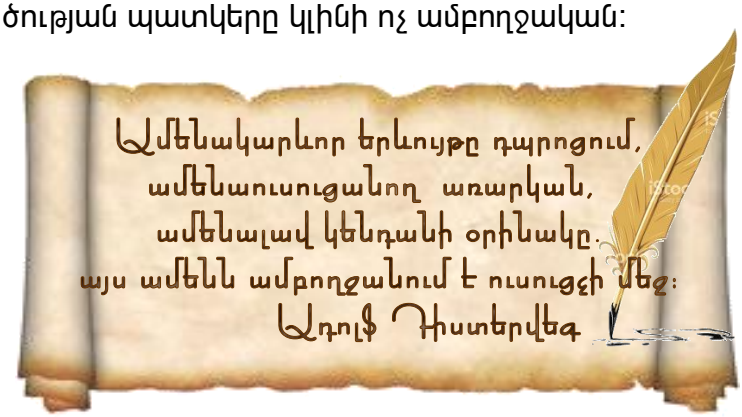

Կարող են կիրառվել նաև հետևյալ չափանիշները.

- բարձրագույն մասնագիտական կրթությունը,
- աշխատանքային ստաժը և փորձը,
- ուսուցման գործընթացում դասավանդման այնպիսի մեթոդների և հնարների կիրառումը, որոնք աշակերտներին հնարավորություն են տալիս ստանալու բավարար գիտելիքներ, ձեռք բերելու անհրաժեշտ կարողություններ և հմտություններ,
- գնահատման մեթոդաբանության կարողությունները և կիրառման հմտությունները,
- առարկայական չափորոշիչների իմացությունը, դրանց համապատասխան գործելակերպը,
- դասի պլանավորումը, նպատակների և խնդիրների սահմանումն ու վերհանումը,
- մասնակցությունը հաստատության կառավարմանը,
- սովորողների հետ ձևավորված հարաբերությունների որակը, աշակերտակենտրոն ուսուցման ապահովման, սովորողների մեջ ինքնուրույնության, նախաձեռնողականության և ստեղծագործական ունակությունների զարգացման հմտությունները,
- գործընկերների հետ ցուցաբերվող համագործակցությունը փորձի փոխանակման և մասնագիտական գործունեության արդյունավետության բարձրացման նպատակով,
- սովորողի (այդ թվում՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող)՝ կրթության որակի ապահովմանն ուղղված այլընտրանքային ծրագրային, մեթոդամանկավարժական աշխատանքների կատարման հմտությունները,

- սովորողների ուսուցման արդյունավետ մեթոդների ու տեխնոլոգիաների ընտրության, ուսուցման կազմակերպման խմբային և անհատականացված մոտեցումների պլանավորման, ուսումնական նյութերի մշակման աշխատանքներում ունեցած կարողություններն ու ձեռքբերումները:

Այս չափանիշների հիման վրա կատարված ուսումնասիրությունների արդյունքում վեր են հանվում որոշ հիմնախնդիրներ.

- ✓ *Ուսուցիչների մի փոքր խումբ համարում է, որ ուսուցումը հնարավոր է կազմակերպել միայն դասավանդվող առարկայի ուսումնական նյութը լավ մատուցելով: Նրանք դժվարությամբ են կիրառում ուսուցման ակտիվ և ժամանակակից մեթոդներ:*
- ✓ *Նորամուծությունների նկատմամբ առկա է առանձին մանկավարժների հետաքրքրության բացակայություն:*
- ✓ *Ուսուցիչների մի փոքր խումբ լիովին չի տիրապետում գնահատման մեթոդաբանությանը և գնահատման ձևերի արդյունավետ կիրառմանը, ինչն էլ հանգեցնում է սուբյեկտիվ մոտեցման և երբեմն խախտվում է գնահատման հավաստիությունն ու հուսալիությունը:*
- ✓ *Ցածր է ուսուցիչների կամավոր ատեստավորման և տարակարգ ստանալու ձգտումը:*
- ✓ *Ոչ բոլոր ուսուցիչներն են տիրապետում դասավանդման արդյունավետ և ժամանակակից, այդ թվում՝ տեղեկատվական, հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառման հմտություններին:*

Այս հիմնախնդիրներն իրենց արտացոլումն են գտնել դպրոցի զարգացման ծրագրում.

- ❖ *հստակ մեխանիզմների կիրառմամբ նպաստել մանկավարժական համակազմի մեթոդական պատրաստվածությանն ու զարգացմանը:*
- ❖ *Զարգացնել նորամուծությունների յուրացման և կիրառման նկատմամբ մանկավարժների մասնագիտական հարողություններն ու հմտությունները:*
- ❖ *Խթանել մասնագիտական կատարելագործմանն ուղղված ձգտումները:*

3/ *Ուսումնական միջավայրը.*

Զարգացման ծրագրի պլանավորման համար կարևոր գործոն է ուսումնական միջավայրի համակողմանի վերլուծությունը:

Ուսումնական միջավայրը դասասենյակների և առարկայական կաբինետների, դասագրքերի և այլ գրականության, սարքավորումների և մուլտիմեդիայի, դպրոցում ձևավորված սովորեցնելու և սովորելու ավանդույթի, դպրոցի ներսում և դպրոցից դուրս առկա հասարակական հարաբերությունների ամբողջությունն է:

Այն պայմանավորված է նշված բոլոր ուղղությունների փոխկապակցվածությամբ: Դպրոցը կարող է հաջողություններ ունենալ մի ուղղությամբ, որոնք սակայն պակաս արդյունավետ կլինեն մյուս ուղղություններում առկա բացթողումների պատճառով:

Դպրոցում ուսումնական արդյունավետ միջավայրի համար պետք է՝

- դասասենյակները և առարկայական կաբինետները լինեն վերանորոգված և կահավորված անհրաժեշտ գույքով,
- դպրոցը ապահովված լինի դասագրքերով և այլ ուսումնական գրականությամբ, արդի տեղեկատվական տեխնոլոգիաներով, սարքավորումներով և մուլտիմեդիայով,

- դպրոցում ձևավորված լինեն հասարակական այնպիսի հարաբերություններ, որոնք համապատասխանում են երեխաների իրավունքներին և ժողովրդավարական դպրոցի մոտեցումներին,
- դպրոցում ձևավորված լինի սովորեցնելու և սովորելու ավանդույթ (մշակույթ),
- ուսուցման գործընթացում խթանվեն նորարարությունն ու ստեղծագործական աշխատանքը,
- դպրոցում պետք է ապահովված լինի մանկավարժական ինքնավարության, ակադեմիական ազատության, դրական և ապահով մթնոլորտ բոլոր շահակիցների համար,
- ուսումնական գործընթացը պետք է իրականացվի բացառապես հաստատության կառավարման և խորհրդակցական մարմինների, մանկավարժների, սովորողների և ծնողների փոխադարձ վստահության պայմաններում,
- դպրոցում որոշումները պետք է կայացվեն համագործակցության արդյունքում, առանձին իրավիճակների կամ խնդիրների քննարկման ժամանակ անհրաժեշտ է ապահովել բոլոր կողմերի մասնակցությունն ու նրանց դիրքորոշումների ներկայացումը,
- հաստատության կառավարման գործընթացներում շահակիցների բոլոր խմբերին պարբերաբար պետք է հատկացնել ժամանակ՝ անհրաժեշտ դիտարկումներ և առաջարկներ ներկայացնելու համար:

Ծնողների և սովորողների սոցիալական պահանջմունքը պետք է արտացոլվի դպրոցի ուսումնականադաստիարակչական պլանում և դրսևորվի ուսումնական գործընթացի բոլոր փուլերում: Այս պահանջը պետք է դրվի նաև *ուսումնական պլանի դպրոցական բաղադրիչի* բաշխման հիմքում:

Դպրոցի *<u>ուսումնական պլանը</u>* դպրոցի հիմնարար փաստաթղթերից է, որն ապահովում է դպրոցի կողմից պետական և հանրային պատվերի կատարումը: Դպրոցի ուսումնական պլանը պետք է կազմվի օրինակելի ուսումնական պլանների հիմքով և առանձնակի ուշադրություն պետք է տրվի դպրոցական բաղադրիչի հատկացմանը: Վերջինիս ոչ օբյեկտիվ բաշխման արդյունքում ընկնում է ուսումնական պլանի կատարման արդյունավետությունը, ինչն էլ բացասաբար է ազդում ուսումնական գործընթացի արդյունքների վրա:

Այս հիմնախնդիրներն իրենց արտացոլումն են գտել դպրոցի զարգացման ծրագրում՝ հիմք դառնալով որոշակի նպատակների:

- *Ապահովել դպրոցում ուսումնական անհրաժեշտ միջավայր, նպաստել դրա շարունակական զարգացմանը:*
- *Ապահովել ուսումնական պլանի համապատասխանությունը դպրոցում սովորողների կարիքներին:*

<u>4/ Կրթության որակը.</u>

Կրթության որակը բավականին բարդ ու ընդգրկուն հասկացություն է, որի կարևորությունը սահմանվում է առաջին հերթին կրթական փաստաթղթերով և չափորոշիչներով: Կրթության որակը հիմնականում պարունակում է կրթության չափելի արդյունքները. այն սերտորեն առնչվում է կրթության մատչելիությանը և փոխլրացնում է նրան: Եթե կրթության որակը հնարավոր չէ առանց կրթության մատչելիության, ապա մատչելիությունը իմաստազրկվում է առանց համապատասխան կրթական որակի ապահովման:

Որակյալ կրթությունը միտված է ապագային և ենթադրում է ոչ միայն գիտելիքների ուսուցանում և յուրացում, այլև նոր՝ գիտելիքաստեղծ գործունեություն: Այն որակյալ կրթության հիմքերից է, որը կարող է բերել գիտելիքահեն տնտեսության ձևավորմանը և ժողովրդավարական հասարակարգի զարգացմանը:

Կրթության որակը ներառում է բազմաթիվ բաղադրիչներ: Դրանցից առաջնահերթն ուսումնառության արդյունքներն են, որոնք պահանջված են սովորողների կողմից, և ապահովում են շրջանավարտների պատրաստվածությունը՝ ուսումը շարունակելու կրթության հաջորդ մակարդակում կամ անցնելու համապատասխան աշխատանքային գործունեության:

Կարևոր է հասկանալ, թե ինչպես կարելի է գնահատել կրթության որակը: Դրա համար օգտակար կարող են լինել հետևյալ չափանիշները:

- <u>Ուսումնական գործընթացի փաստացի վիճակը:</u>

Դպրոցը սահմանել է ուսումնական գործընթացի նպատակներ և խնդիրներ, կիրառում է համապատասխան տեխնոլոգիաներ, ուսուցումը համապատասխանեցնում է աշակերտների կարիքներին: Դպրոցը ապահովված է անհրաժեշտ ուսումնական և ուսումնամեթոդական նյութերով, պահանջվող սարքավորումներով և գույքով:

- <u>Կրթական գործընթացի կատարողականը:</u>

Կրթական գործընթացում հանձնարարությունները, կազմակերպչական գործողությունները կատարվում են ժամանակին և անսխալ, մշակված է մանկավարժների աշխատանքի կազմակերպման հստակ մեխանիզմ, կատարվող աշխատանքները ֆորմալ չեն, մշտապես վերլուծվում են ուսումնական և աշխատանքային պլաններից շեղվելու պատճառները, մշակվում են դրանց ուղղման գործողություններ, վեր են հանվում բացթողումները և շտկվում դրանց հետևանքները:

- <u>Կրթական գործընթացի արդյունավետությունը:</u>

Կրթական գործընթացը բնութագրվում է ուսումնական աշխատանքի կազմակերպման արդյունավետությամբ, աշակերտների պատրաստվածության մակարդակը համապատասխանում է չափորոշչային պահանջներին և կարիքներին:

Դպրոցում անհրաժեշտ է հատուկ ուշադրություն դարձնել աշակերտների հաջողություններին, խթանել նրանց ստեղծագործական գործունեությունը, ցուցաբերել անհատական մոտեցում բոլոր աշխատանքներում: Դպրոցում շարունակաբար տարբեր ձևաչափերով պետք է խրախուսուսել շնորհալի, ակտիվ աշակերտներին, հաշվի առնել նրանց նախասիրությունները և ձգտումները:

Պետք է խթանել սովորողների մասնակցությունը ինչպես առարկայական մրցույթներին և օլիմպիադաներին, այնպես էլ թեմատիկ ուսումնական և արտադպրոցական ամենատարբեր ստեղծագործական, գեղարվեստական և մարզական մրցույթներին:

Կրթության որակի բարձրացմանն ուղղված աշխատանքներում հաջողության հասնելու համար կարևոր է նաև սովորողների շրջանում հետևյալ հմտությունների ձևավորումն ու զարգացումը.

- *ստեղծագործական և քննադատական մտածողությունը,*
- *հաղորդակցությունը, մեդիագրագիտությունը,*
- *ճկունությունը,*
- *առաջնորդությունը, նախաձեռնողականությունը:*
- *արդյունավետությունը,*
- *համագործակցությունը, սոցիալականացումը:*

Կրթության որակը կարելի է բարձրացնել՝ բացահայտելով իրավիճակը գնահատելու միջոցով այն փոխելու հնարավորությունները:

Այս հիմնախնդիրներն իրենց արտացոլումն են գտնել դպրոցի զարգացման ծրագրում՝ հիմք դառնալով որոշակի նպատակների.

- *ուսումնական բարենպաստ միջավայրի ստեղծում,*
- *աշակերտակենտրոն ուսուցման զարգացում, ներառական կրթության ապահովում,*
- *կրթական պաշարների և ուսումնական գրականության բազայի որակական բարելավում,*
- *բարձր որակավորում և պատրաստվածություն ունեցող մանկավարժական անձնակազմի ապահովում,*
- *նորագույն տեխնոլոգիաների և մեթոդների շարունակական ներդնում,*
- *ուսուցիչների մասնագիտական որակների շարունակական բարելավում և արդիականացում,*
- *մենթորական համակարգի ներդնում,*
- *սովորողների մասնագիտական կողմնորոշմանը միտված միջոցառումների ընդլայնում. մեդիագրագիտության զարգացում,*
- *վերլուծության և մշտադիտարկման գործընթացների կիրառում, շահադրդող և խթանող մեխանիզմների ներդնում:*

5/ Նորարարություն և տեխնոլոգիաներ.

ՏՀՏ-ները ներկայումս ընդգրկված են հասարակական կյանքի բոլոր ոլորտներում, այդ թվում՝ կրթության բնագավառում և հանրակրթական դպրոցում: Մանկավարժական գիտության և կրթական նոր տեխնոլոգիաների զարգացումն ավելի է խթանում դասավանդման նոր մեթոդների, ուսուցման արդի ձևերի յուրացումն ու կիրառումը: Ուսուցման գործընթացը հագեցած պետք է լինի դասավանդման փոխներգործուն, համագործակցային ուսուցման կազմակերպման տարբեր եղանակներով, հեռավար և համակարգչային ուսուցման ձևերով:

Ուսումնական միջավայրում այս ամենի ձևավորումը պահանջում է որոշակի ռեսուրսներ՝ ժամանակ և միջոցներ: Հնարավոր չէ մեկ սեմինարի կամ վերապատրաստման դասընթացի միջոցով ուսուցիչների մոտ զարգացնել ուսուցման ժամանակակից մեթոդների, տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների (ՏՀՏ) արդյունավետ կիրառման կարողություններ և հմտություններ: Դպրոցում անհրաժեշտ է արդիականացնել ուսումնական միջավայրը, նպաստել անհրաժեշտ կարողությունների ձևավորումն ու զարգացումը մանկավարժների ու սովորողների շրջանում:

ՏՀՏ-ի ինտեգրումը ուսուցման գործընթացում բարձրացնում է դասի արդյունավետությունը. դրանց կիրառումը ուսուցումը դարձնում է ավելի հետաքրքիր և բովանդակալից, նպաստում է կրթության որակի բարձրացմանը:

Այստեղ նույնպես ուսուցման արդյունավետությունը պայմանավորված է ուսուցիչների պատրաստվածության մակարդակից: Երբեմն ուսուցիչների մի խումբ համարում է, որ ՏՀՏ կիրառումը դասի ընթացքում սոսկ չափորոշչային պահանջ է, դժվար իրականացվող, ժամանակատար և շեղում է աշակերտների ուշադրությունը հիմնական նյութից: Ավագ սերնդի ուսուցիչները համարում են, որ ՏՀՏ-ների կիրառումը երիտասարդների գործն է: Բայց հասկանալի է, որ ՏՀՏ-ների ներառման բացը նվազեցնում է ուսուցման արդյունավետությանը, իջեցնում ուսուցման կազմակերպման այլընտրանքային և արդիական հնարավորությունների աստիճանը:

ՏՀՏ-ի կիրառման և ուսուցման գործընթացի ինտեգրումը նպաստում են ուսուցչի նոր կերպարի ձևավորմանը: Ուսուցիչը ՏՀՏ-ի միջավայրում հանդիսանում է ոչ միայն ինֆորմացիայի, գիտելիքների և փաստերի հաղորդող, այլև սովորողներին օգնում է ընկալելու ուսուցման գործընթացը:

Այս հիմախնդիրներն իրենց արտացոլումն են գտել դպրոցի զարգացման ծրագրում՝ հիմք դառնալով որոշակի նպատակների.

- *ՏՀՏ-ների կիրառման միջոցով ուսուցման արդյունավետության բարձրացում:*
- *Մանկավարժների՝ ՏՀՏ միջոցների կիրառման համար անհրաժեշտ գիտելիքների և հմտությունների տիրապետման հնարավորությունների զարգացում:*
- *Անհրաժեշտ նյութատեխնիկական բազայի ապահովում:*
- *ՏՀՏ ներգրավմամբ տարաբնույթ միջոցառումների պլանավորում և անցկացում:*

3. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄԸ

Զարգացման ծրագրի նպատակներն ու խնդիրները սահմանվում են իրավիճակի վերլուծության և հիմնախնդիրների բացահայտման գործնթացի արդյունքում:

Նպատակը ցանկալի և նախապես կանխատեսելի վերջնական արդյունքն է:

Առանձնացվում են նպատակներին և խնդիրներին ներկայացվող հետևյալ պահանջները.

- ✓ նպատակը պետք է լինի *կոնկրետ և չափելի*: Չնայած հիմնականում նպատակը ձևակերպվում է որակական առումով, սակայն վերջնական արդյունքները պետք է արտահայտված լինեն քանակական տվյալներով,
- ✓ նպատակը ժամանակային առումով պետք է լինի *որոշակի* : Յուրաքանչյուր նպատակ սահմանվում է որոշակի ժամանակահատվածի համար,
- ✓ նպատակը պետք է *իրատեսական և հասանելի* լինի, այն պետք է սահմանվի՝ հաշվի առնելով իրական հնարավորությունները,
- ✓ նպատակները պետք է լինեն *փոխհամաձայնեցված*, չպետք է հակասեն իրար: Դրանք պետք է լրացնեն միմյանց և նպատակաուղղված լինեն դպրոցի տեսլականի իրականացմանը,
- ✓ նպատակը պետք է լինի *ճկուն:* Քանի որ արտաքին պայմանները արագ են փոփոխվում, և շատ դեպքերում հնարավոր չէ կանխատեսել դրանք, ուստի արտաքին և ներքին գործոնների փոփոխություններին համընթաց ուսումնական հաստատության նպատակները պետք է պարբերաբար վերանայվեն:
- ✓ յուրաքանչյուր նպատակի իրականացման համար պետք է սահմանվեն որոշակի խնդիրներ,
- ✓ յուրաքանչյուր խնդրի իրականացման համար անհրաժեշտ է մշակել համապատասխան գործողությունները և ակնկալվող արդյունքները՝ նշելով դրանց պատասխանատուները (կատարողները), ժամկետները և իրականացման համար անհրաժեշտ նյութատեխնիկական միջոցները,
- ✓ սահմանված գործողությունները պետք է նպատակաուղղված լինեն տվյալ խնդրի լուծմանը և ձևակերպված լինեն հստակ, առանց երկիմաստության. տվյալ գործողության արդյունքը պետք է հնարավոր լինի ճշգրիտ չափել,
- ✓ ակնկալվող արդյունքները պետք է լինեն արտահայտված կոնկրետ ցուցանիշներով (թվեր, տոկոսներ, բնութագրիչներ) և հստակ ընկալելի լինեն տվյալ գործողությունն իրականացնող պատասխանատուների և կատարողների համար:

Նպատակների մի մասը սահմանվում են՝ ելնելով դպրոցի առկա հիմնախնդիրներից: Սակայն դրանք կարող են պայմանավորված լինել նաև տվյալ դպրոցի առաքելությունից բխող նորարական նախաձեռնություններով:

Կարևոր է Զարգացման ծրագրում հստակ ձևակերպել լուծում պահանջող խնդիրները և դրանք ներկայացնել որպես ցանկալիի և իրականի հակադրություն: Իրավիճակի գնահատականը վերհանելու համար անհրաժեշտ է կազմակերպել իրականի հետազոտություն և վերլուծություն, անցկացնել ուսումնասիրություն և բացահայտել խնդիրը:

Այս գործընթացում աշխատանքները կարելի է պլանավորել կամ իրավիճակի գնահատականից, կամ նպատակների հստակ սահմանումից:

«Շվանիձորի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի զարգացման ծրագրի նպատակներն են.

- դպրոցում բարենպաստ կրթական միջավայրի ապահովում,
- առարկայական կաբինետների ձևավորում, լաբորատորիաների վերազինում և գործարկում,
- դաստիարակչական գործընթացի կատարելագործում,
- մանկավարժական համակազմի մասնագիտական որակավորման բարձրացում,
- ժամանակակից կրթական պահանջները բավարարող ուսումնական միջավայրի ապահովում,
- կրթության որակի ներքին գնահատման համակարգի կատարելագործում,
- սովորողների կրթության բովանդակության վերազինում,
- սովորողների հոգևոր և մտավոր ներուժի ամրապնդում, ազգային և համամարդկային արժեքների ձևավորում և զարգացում,
- սովորողների գործնական հմտությունների զարգացմանն ուղղված ուսուցման ժամանակակից մեթոդների ներդնում,
- սովորողների մասնագիտական կողմնորոշման ուղղվածության և կրթության շարունակականության համար անհրաժեշտ նախադրյալների ձևավորում,
- խորհրդակցական մարմինների գործունեության խթանում և դերի բարձրացում,
- արտաքին կապերի ձևավորում և ընդլայնում,
- ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական և հաղորդակցական ժամանակակից տեխնոլոգիաների օգտագործման արդյունավետության բարձրացում,
- կրթության մատչելիության ապահովում, դպրոցում այնպիսի հոգեբանամակավարժական միջավայրի ձևավորում, որը կնպաստի յուրաքանչյուր սովորողի համար (այդ թվում՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող) որակյալ կրթության ապահովմանը:
- դպրոցի կառավարման ժողովրդավարացում,
- դպրոցի զարգացման գործում շահառուների մասնակցության արդյունավետության բարձրացում:

Ընդհանուր առմամբ, սահմանված նպատակներից բխող խնդիրների լուծումը պետք է նպաստի դպրոցի զարգացմանը: Ուստի արդյունավետ ԴԶԾ կազմելու համար նպատակահարմար է դպրոցի խնդիրները սահմանել ոչ թե ընդհանրական, այլ սահմանված նպատակից բխող ակնկալվող արդյունքների ձևաչափով:

Դպրոցի նպատակները ուղենիշ են հանդիսանում խնդիրների և գործողությունների պլանավորման համար: *Խնդիրները բխում են դպրոցի նպատակներից*. դրանք ավելի մասնավոր են, քան նպատակները, այսինքն՝ կարճ ժամանակահատվածում իրականացվող գործողությունների վերաբերյալ սահմանումներ են: *Յուրաքանչյուր նպատակի իրականացման համար պետք է սահմանել և լուծել որոշակի փոխհամաձայնեցված խնդիրներ:*

Ըստ բնագավառների և տիպերի՝ խնդիրները կարելի է ձևակերպել հետևյալ կերպ.

- *նյութատեխնիկական,*
- *նորմատիվ-իրավական,*
- *կազմակերպչական,*
- *կադրային,*
- *տեղեկատվական,*
- *հետազոտական,*
- *ստեղծագործական և ձևավորման,*
- *շփման,*
- *գնահատման:*

Նպատակների արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ է ունենալ աշխատանքային ծրագիր, առաջ քաշել հիմնախնդիրներ, որոնք հնարավորություն կտան առանձին քայլերով հասնելու առավելագույն արդյունքների և նպատակաուղղված կնպաստեն դպրոցի առաքելության իրականացմանը:

ԴԶԾ-ով նախատեսված են նաև, որպես հեռակա նպատակներ, հանրակրթական այլընտրանքային (փորձարարական, հեղինակային) ծրագրերով դպրոցի կողմից իրականացվող առանձին բովանդակային, կրթական տեխնոլոգիաների և ուսուցման կազմակերպման ոչ ավանդական ձևերի զարգացման ուղղությամբ իրականացվող նորարարական գործընթացները:

Դրանք հանրակրթական դպրոցներում հիմնականում մեկ, առանձին դեպքերում՝ մի քանի ուղղություններով իրականացվող փոքր կրթական ծրագրեր են, որոնք հնարավոր է իրականացնել առանձին մասնագետի կամ մասնագիտական խմբի կողմից որոշակի ժամկետով՝ նախանշված ուղղությամբ արդյունավետ ուսումնառության կազմակերպման նպատակով:

Կարևոր է ընդգծել, որ դպրոցը, որպես գործուն միջավայր, արագ և անմիջականորեն արձագանքում է հասարակական, գիտակրթական և տեխնոլոգիական փոփոխություններին, որի արդյունքում նրանում ձևավորվում է նոր միջավայր: Այդ փոփոխություններին համահունչ՝ անհրաժեշտություն է առաջանում դպրոցում ևս ներդնել նորարարական այնպիսի մոտեցումներ, որոնցով կկարևորվեն ընտրված ուղղություններով նպատակների իրականացումը և ընդհանուր զարգացման ապահովումը:

Դպրոցը պետք է համընթաց քայլի հասարակական և կրթական նոր պահանջներին ու փոփոխություններին: ԴԶԾ-ով կանխորոշվում է դպրոցի վաղվա օրը՝ նպաստելով արտաքին փոփոխություններին համահունչ գործունեությանը և ի վերջո՝ հաջողության պատմության ձևավորմանը:

«Շվանիձորի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ի զարգացման ծրագրի խնդիրներն են.

Ծրագրի ռազմավարական գլխավոր ուղղությունը ներդաշնակորեն զարգացած, սոցիալապես գործուն և ստեղծագործ, հայրենասիրության, պետականության և մարդասիրության ոգով դաստիարակված անձի ձևավորմանը միտված կրթության համակարգի առաջանցիկ զարգացումն է՝ որպես պետականության ամրապնդման և հասարակության սոցիալ-տնտեսական առաջընթացի գործոն:

1. Մանկավարժների մասնագիտական որակավորման բարձրացման միջոցառումներ.

- *Մշակել կազմակերպման և ղեկավարման այնպիսի մեխանիզմներ, որոնք պետք է ուղղված լինեն մանկավարժների մասնագիտական կատարելագործմանը:*
- *Ստեղծել կազմակերպչական այնպիսի նախադրյալներ, որոնք կապահովեն դպրոցի մանկավարժական համակազմի մասնագիտական ու մեթոդական աշխատանքների որակական բարելավումը:*
- *Խթանել ուսուցիչների ներգրավումը մասնագիտական և մեթոդական զարգացմանը նպաստող վերապատրաստումների:*
- *Շահադրդել ուսուցիչներին՝ նախագծելու և իրականացնելու հետազոտական աշխատանքներ. ստեղծել պայմաններ մանկավարժների փորձարարական աշխատանքների իրականացման համար:*
- *Ձևավորել անհրաժեշտ միջավայր մանկավարժական փոխգործակցության և առաջավոր փորձի փոխանակման համար:*

2. Կրթության որակի բարձրացման միջոցառումներ.

- *Ապահովել սովորողների ստեղծագործական և նախագծային աշխատանքների խթանումը, նրանց վերլուծական, քննադատական մտածողության, ինքնազարգացման, կարողունակությունների և հմտությունների կատարելագործման, տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործման ունակությունների զարգացումը:*
- *Ձևավորել էլեկտրոնային գրադարանային հարթակ: Ստեղծել պայմաններ սովորողների գրական գործունեության ակտիվացման և ընդլայնման համար:*
- *Բարձրացնել սովորողների գործնական ունակությունների զարգացումը, զարգացնել ֆիզիկական և ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ամրապնդմանն ուղղված միջոցառումները:*
- *Նպաստել դասի արդյունավետությունը բարձրացնող մեխանիզմների կիրառմանը՝ արդյունավետ ուսուցման տեխնոլոգիաների, ակտիվ ուսուցման մեթոդական հնարների, ուսումնատեխնիկական անհրաժեշտ պարագաների, ուսուցման արդի և փոխներգործուն միջոցների ներդրմամբ:*
- *Պլանավորել և շարունակաբար անցկացնել թեմատիկ-ուսումնական մրցույթներ, առարկայական շաբաթներ, վիկտորինաներ, բաց դասեր, գործնական աշխատանքներ:*
- *Ընդլայնել ժամանակակից տեխնիկական միջոցներով կահավորված դասարանների համալրումը և հնարավորությունները:*
- *Դասավանդման որակը բարձրացնելու նպատակով պարբերաբար կազմակերպել վերապատրաստումներ, դասախոսություններ, հանդիպումներ, կոնֆերանսներ, ուսուցողական և բաց դասեր, կատարել դասալսումներ, մեծ ուշադրություն դարձնել դասավանդողների գնահատելու ընթացակարգերի կիրառմանը:*
- *Ընդլայնել կազմակերպվող լրացուցիչ կրթական ծառայությունները, ներառել գեղագիտության և սպորտի ոլորտները:*

Ուսուցումն առավել արդյունավետ է,
երբ այն ուրախություն է պատճառում:
Պոլ Կլայն.

3. Կառավարման և խորհրդակցական մարմինների դերի բարձրացման միջոցառումներ.

Դպրոցի կառավարման և խորհրդակցական մարմիններում առկա է գործունեության արդյունավետ մեխանիզմների զարգացման անհրաժեշտություն:

ա) Կառավարման խորհուրդ.

Առավել արդյունավետ գործունեության հասնելու համար անհրաժեշտ է բարձրացնել կառավարման խորհրդի ներգրավածությունը հետևյալ ուղղություններում.

- *հաստատության ընդհանուր և ուսումնադաստիարակչական գործունեության նկատմամբ ընթացիկ վերահսկողության իրականացում,*
- *զարգացման ծրագրի իրականացման վերահսկողություն,*
- *անհրաժեշտ հաշվետվությունների քննարկում և վերլուծություն,*
- *ներքին և արտաքին գնահատման արդյունքների վերլուծություն,*
- *հիմնադրի կողմից իրեն վերապահված և (կամ) դպրոցի կանոնադրությամբ նախատեսված այլ լիազորությունների կատարում:*

բ) Ծնողական խորհուրդ.

- *ուսումնադաստիարակչական աշխատանքներում ծնողական խորհրդի մասնակցության դերի բարձրացում,*
- *ծնողական խորհրդի և խորհրդակցական մյուս մարմինների միջև փոխգործակցության մեխանիզմների կիրառմամբ առկա կապերի ամրապնդում,*
- *ծնողական խորհրդի անդամների ներգրավում վերապատրաստման դասընթացների և սեմինարների,*
- *սովորողների ուսուցման և դաստիարակության գործընթացներում միասնական պահանջների ձևավորում,*
- *արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներում ծնողական խորհրդի մասնակցության խթանում,*
- *սովորողների հանգստի և ժամանցի կազմակերպման գործում աջակցության մեխանիզմների մշակում,*
- *փոխվստահության և համագործակցության ընդհանուր մթնոլորտի ձևավորում:*

գ) Աշակերտական խորհուրդ.

- *աշակերտական խորհրդի արդյունավետ գործունեության խթանում,*
- *սովորողների ինքնավարության և ինքնակառավարման մեխանիզմների կատարելագործում,*
- *սովորողների համար առողջ և բարենպաստ սոցիալ-հոգեբանական մթնոլորտի ամրապնդում,*
- *սովորողների առողջության, անվտանգության, սոցիալական ապահովության ուղղությամբ իրականացվող միջոցառումներին աշակերտական խորհրդի մասնակցության օժանդակում,*
- *սովորողների կրթության և ինքնակրթության, նրանց համակողմանի զարգացմանն ուղղված ծրագրերի իրականացման ապահովում,*
- *դպրոցում այնպիսի միջավայրի ձևավորում, որը կնպաստի յուրաքանչյուր սովորողի (այդ թվում՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող) ստեղծագործական ազատության ապահովմանը:*

4. ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ

Դպրոցի Զարգացման ծրագրում՝ ըստ ոլորտների սահմանված նպատակների և խնդիրների, պետք է մշակվեն համապատասխան գործողությունները, հստակեցվեն պատասխանատուները (կատարողները) և ժամկետները:

Հաստատության համակարգված զարգացումը Ծրագրի միջոցով ներկայացնելը հիմք է ստեղծում հաստատության գործունեության *աշխատանքային տարեկան պլանի* մշակման համար, որը տվյալ հաստատության միջնաժամկետ (մեկ ուսումնական տարվա համար կազմված) զարգացման ծրագրային փաստաթուղթն է:

Հաստատության գործունեության տարեկան աշխատանքային ծրագրի դրույթները մշակվում են դպրոցի Զարգացման ծրագրի հիման վրա: Ընդ որում, երկարաժամկետ, սովորաբար 5 տարվա համար մշակված ծրագիրը պարբերաբար տնօրենի կողմից պետք է վերանայվի և համապատասխան փոփոխություններով հանդերձ՝ հավանության արժանանա կառավարման խորհրդի կողմից:

Գործողությունները պլանավորելիս անհրաժեշտ է հաշվի առնել հետևյալ հանգամանքները.

- ✓ Արդյո՞ք սահմանված գործողությունները նպատակաուղղված են տվյալ խնդրի լուծմանը:
- ✓ Արդյո՞ք գործողությունները ձևակերպված են հստակ, չեն պարունակում երկիմաստություն, բոլոր կատարողները դրանք միանշանակ ե՞ն ընկալում:
- ✓ Արդյո՞ք հնարավոր է ճշգրիտ չափել տվյալ գործողության արդյունքը:
- ✓ Չե՞ն սահմանված այնպիսի գործողություններ, որոնց արդյունքների հասանելիությունը իրատեսական չէ:
- ✓ Արդյո՞ք բոլոր գործողությունների ամբողջությունը ապահովում է տվյալ խնդրի լուծումը:

ԴԶԾ-ի իրականացման փուլում սահմանված նպատակների և խնդիրների հստակեցման և ճշգրտման արդյունքում գործողությունները կարող են վերանայվել՝ պայմանավորված դպրոցի տարեկան աշխատանքային պլանում ԴԶԾ-ից բխող նպատակների և դրանց խնդիրների ժամանակային փոփոխություններով և արտաքին ու ներքին գործոնների ազդեցություններով:

Ցանկացած գործողության համար պետք է սահմանել ակնկալվող արդյունքներ: Դրանք պետք է լինեն հավաստի, չափելի, ապահովեն տվյալ խնդրի համապարփակ ու լիարժեք իրականացումը: Ակնկալվող արդյունքները պետք է արտահայտվեն կոնկրետ ցուցանիշներով (թվեր, տոկոսներ, բնութագրիչներ) և միանշանակ ընկալելի լինեն տվյալ գործողությունն իրականացնող պատասխանատուների և կատարողների համար:

<u>Ակնկալվող արդյունքներին ներկայացվող պահանջներն են.</u>

- ➔ տեսանելի են,
- ➔ բխում են հիմնախնդրի հստակ պահանջից,
- ➔ ստուգելի են,
- ➔ կապված են նպատակների և խնդիրների հետ,
- ➔ իրատեսական են (կապը ռեսուրսների և ռիսկերի հետ):

Գործողությունների պլանավորումն իրականացվում է մի քանի փուլով:
Դա կարելի է ներկայացնել այսպես.

Գործողությունների պլանավորման փուլերը	Գործողությունները
Նախապատրաս-տական փուլ	Ռեսուրսների գնահատում
	Ռիսկերի, դժվարությունների և սահմանափակումների վերլուծություն
	Աշխատակարգի մշակում, պատասխանատուների ընտրություն
	Անհրաժեշտ միջոցների գնահատում
	Հանձնարարությունների հստակեցում
Հիմնական փուլ	Հանձնարարությունների բաշխում, ժամկետների որոշում
	Պոտենցիալ ռեսուրսների վերածումը իրականի
	Հանձնարարությունների կատարում
	Միջանկյալ գնահատում, իրականացման գործընթացում անհրաժեշտ փոփոխությունների կատարում
Ավարտական փուլ	Ստացված արդյունքների համեմատում ակնկալվողների հետ
	Սկզբնական պլանի համեմատում իրականի հետ
	Աշխատանքի գնահատում
	Վերջնական հաշվետվության ներկայացում

Ինչպես արդեն նշվել է, յուրաքանչյուր գործողության համար անհրաժեշտ է սահմանել հստակ, իրատեսական ժամկետներ: Պետք է հաշվի առնել, որ ԴԶԾ-ի իրականացման տարեկան պլանում դրանք կարող են կրել որոշ փոփոխություններ: Ժամկետները սահմանելիս կարելի է օգտագործել գործողությունների պլանավորման սխեմաներ:

ԴԶԾ-ի նպատակները, խնդիրները և գործողությունները պետք է լինեն փոխկապակցված, ըստ ենթադասության՝ բխեն մեկը մյուսից և որպես մեկ ամբողջություն՝ հանգեցնեն ուսումնական հաստատության զարգացմանը բոլոր ուղղություններով

5. ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐԸ

Զարգացման ծրագրի արդյունավետ իրականացման համար այն պետք է պարունակի տեղեկատվություն ծրագրի կատարման պատասխանատուների վերաբերյալ: Ընդ որում, Ծրագրի մշակումից հետո անհրաժեշտ է պարբերաբար վերանայել այդ տեսանկյունից՝ հաշվի առնելով հաստատության գործունեության մեջ կատարվող ընթացիկ փոփոխությունները, ինչպես նաև հանրակրթության քաղաքականության ոլորտում իրականացվող բարեփոխումները. դրանց հետևանքով կարող են փոխվել նաև պատասխանատուները:

Յուրաքանչյուր գործողություն իրականացնելու համար ԴԶԾ-ում դպրոցի տնօրենության կողմից առանձնացվում են պատասխանատուներ (կատարողներ): Պետք է հաշվի առնել, որ գործողությունն իրականացնող պատասխանատուն և կատարողներն ունենան թիմային աշխատանք կատարելու փորձ և հմտություններ, հակառակ դեպքում կմեծանա տվյալ գործողությունից ակնկալվող արդյունքների ռիսկայնությունը: Անհրաժեշտ է նաև պլանավորել պարբերական հաշվետվությունների ձևաչափ (մեխանիզմ):

Դպրոցի զարգացման ծրագրի իրականացումն ապահովելու համար անհրաժեշտ է բոլոր պատասխանատուների փոխհամագործակցված և փոխներգործուն աշխատանքը: Դրա պլանավորման և իրականացման պատասխանատուն առաջին հերթին հաստատության տնօրենն է: Կարևոր է ընդգծել, որ կառավարման ժողովրդավար և արդյունավետ մեխանիզմների ապահովման հետ մեկտեղ անհրաժեշտ է հստակ իրականացնել գործողությունների պատասխանատուների նշանակում: Ցանկալի արդյունքների հնարավոր է հասնել բացառապես հաստատության բոլոր աշխատակիցների՝ ուսումնական և դաստիարակչական ոլորտների ղեկավարների, առանձին ստորաբաժանումների պատասխանատուների, ուսուցիչների, մանկավարժական աշխատողների, ինչպես նաև՝ ուսումնաօժանդակ (վարչատնտեսական) մասի աշխատողների համընդհանուր աշխատանքի շնորհիվ:

6. ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

Մեր բարոյական պարտականությունն է
յուրաքանչյուր երեխայի հնարավոր
լավագույն կրթություն տալը:
Դեսմոնդ Թուրթ

Դպրոցի զարգացման պլանավորումը հիմք է առկա իրավիճակից բխող նպատակների և խնդիրների սահմանման համար: Դպրոցի զարգացման ուղղությունները ընդգրկում են այն հիմնական աշխատանքները, որոնք ԴԶԾ-ի իրականացման գործընթացում պետք է հանգեցնեն շոշափելի ու հստակ արդյունքների: Պետք է սահմանել յուրաքանչյուր գործողության առանձնահատկությունից բխող գնահատման չափանիշները, որոնց միջոցով հնարավոր կլինի չափել ակնկալվող արդյունքը:

ԴԶԾ-ի գնահատումը ծրագրի գործողություններով պլանավորված և իրականացված արդյունքների համեմատման գործընթաց է: Բնական է, որ որպես գնահատման գործիքներ պետք է ծառայեն յուրաքանչյուր գործողության առանձնահատկությունից բխող ցուցանիշները, որոնց միջոցով պետք է չափվեն ակնկալիքների կատարողականները, այլ կերպ ասած, ԴԶԾ-ն իրականացնող ու վերահսկող շահառուների (դպրոցի կառավարման և խորհրդակցական մարմիններ և այլն)՝ գործողությունների արդյունքներից բավարարվածության աստիճանը:

ԴԶԾ-ն մշակելիս հիմք են ընդունվում դպրոցի կրթական, դաստիարակչական և այլ ցուցանիշները: Դրանք վիճակագրական այն տվյալներն են, որոնք թույլ են տալիս ինչպես տեղեկություն ստանալ կրթության ընթացիկ վիճակի մասին, այնպես էլ վերահսկել ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետությունը: Ցուցանիշները վիճակագրական պարզ տվյալներ չեն, այլ կրում են որոշակի ածանցյալ տեղեկույթ:

Դպրոցի կրթական և այլ ցուցանիշները անհրաժեշտ են նաև ժամանակի ընթացքում դպրոցի գործունեության մեջ տեղի ունեցող փոփոխությունները, ուղղությունները բացահայտելու և գնահատելու համար: Դրանք նաև միջոցներ են, որոնց օգնությամբ կարելի է հետևել դպրոցում իրականացվող կրթադաստիարակչական բոլոր գործընթացներին, եթե դրանք հաշվարկվում են որոշակի կանոնակարգված պարբերականությամբ:

Ցուցանիշները ամբողջացնում, ամփոփում են մեծ ծավալի վիճակագրական տվյալներ և տալիս են իրավիճակի ընդհանուր պատկերը:

Գոյություն ունի դպրոցի կրթական ցուցանիշների երկու հիմնական տեսակ՝ *պարզ և բարդ* (գործունեության ցուցանիշներ):

Պարզ ցուցանիշները /բնութագրիչները/ բացահայտում և բնութագրում են դպրոցի գործունեության միայն մեկ բաղադրիչը տվյալ պահին կամ որոշակի ընտրված ժամանակահատվածում: Դրանք պարզ չափումներ են, որոնք արտահայտվում են թվերով կամ տոկոսներով:

Օրինակ՝

- *Ուսուցիչների և աշակերտների ընդհանուր թիվը,*
- *տվյալ դասարանում սովորող աշակերտների ընդհանուր թիվը,*
- *առաջին դասարանցիների տոկոսը աշակերտության ընդհանուր թվակազմում,*
- *բարձրագույն մասնագիտական կրթությամբ ուսուցիչների տոկոսը կամ թիվը ուսուցիչների ընդհանուր թվում,*
- *և այլն:*

Պարզ ցուցանիշները սովորաբար չեն ներկայացնում դպրոցի գործունեության որակական պատկերը, բայց դրանք շատ օգտակար են դպրոցի քանակական գնահատումների և կանխորոշումների համար:

Դպրոցի գործունեությունը հասկանալու, դրա արդյունավետությունը գնահատելու համար անհրաժեշտ են նրա գործառույթները, այսինքն՝ դպրոցում տեղի ունեցող գործընթացները, փոփոխությունները չափող ցուցանիշներ:

<u>Գործունեության (բարդ) ցուցանիշները</u> արտահայտում են կրթական համակարգի մեկ բաղադրիչի փոխհարաբերությունը մեկ այլ բաղադրիչի նկատմամբ: Գործունեության (բարդ) ցուցանիշները հաշվարկվում են առնվազն երկու տիպի պարզ ցուցանիշների համադրումից: Գործունեության ցուցանիշները ցույց են տալիս առկա միջոցների և ստացվող արդյունքների, կամ առկա միջոցների և կատարվող գործընթացների միջև կապը:

Օրինակ՝

- *ուսուցիչ-աշակերտ թվի հարաբերակցությունը,*
- *մեկ աշակերտին բաժին ընկնող ուսումնական տարածքը,*
- *դասագրքերի թիվը մեկ աշակերտի հաշվով,*
- *տվյալ առարկայից դասարանի սովորողների միջին գնահատականը կամ նույն առարակայից յուրաքանչյուր սովորողի միջին գնահատականը տվյալ ժամանակահատվածի համար և այլն:*

Գործունեության ցուցանիշները հաշվարկվում են համապատասխան տվյալների առկայության դեպքում վերջիններիս հավաքագրումից և ամփոփումից հետո: Փաստորեն, չնայած ցուցանիշները բնութագրում և արտահայտում են իրավիճակը ժամանակի տվյալ պահին, սակայն հիմնականում դրանք հաշվարկվում են որոշակի պարբերականությամբ:

— — — — — —

Ծրագրի իրականացման գնահատման ամենաարդյունավետ միջոցը հնգամյա ծրագրի հիման վրա կազմված դպրոցի գործունեության տարեկան աշխատանքային պլանների կատարողականներն են:

Գնահատման և վերահսկողության կարևոր մեխանիզմ է նաև ուսումնական հաստատության գործունեության ներքին և արտաքին գնահատումը, որը նախատեսված է «Հանրակրթության մասին» օրենքով:

Ներքին գնահատումը ուսումնական հաստատության կողմից իր գործունեության վերլուծությունն է: Ներքին գնահատումն իրականացվում է տարեկան մեկ անգամ՝ մինչև նոր ուսումնական տարվա սկիզբը: Ներքին գնահատմանը մասնակցում են վարչական և մանկավարժական աշխատողները, սովորողները և ծնողները: Գնահատման հաշվետվությունը ներկայացվում է ուսումնական հաստատության խորհրդին, մանկավարժական, ծնողական և աշակերտական խորհուրդներին:

Ուսումնական հաստատության արտաքին գնահատման նպատակը դրա գործունեության արդյունավետության գնահատումն է՝ նմանատիպ մյուս հաստատությունների համեմատությամբ:

Դպրոցի զարգացման առանձին ուղղություններում ակնկալվող արդյունքները կարելի է ներկայացնել հետևյալ ոլորտներով.

<u>Ա. Մանկավարժական համակազմի որակական բարելավում.</u>

- Կազմակերպման և ղեկավարման մեխանիզմների մշակում, որոնք պետք է ուղղված լինեն մանկավարժների մասնագիտական որակավորման մակարդակի բարձրացմանը:

- Աշխատակարգային կազմակերպչական այնպիսի նախադրյալների ձևավորում, որոնք կապահովեն դպրոցի մանկավարժական համակազմի մեթոդական աշխատանքի որակական բարելավումը:

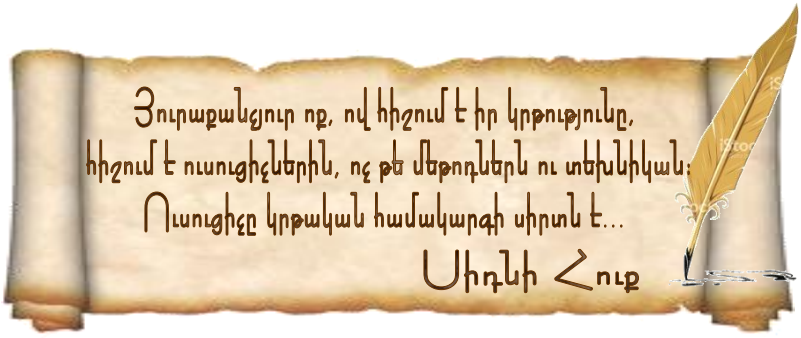

- Հետազոտական աշխատանքներ կատարելու շահադրդում, պայմանների ստեղծում ուսումնական փորձարարական աշխատանքների իրականացման համար:

Սպասվող արդյունքները.

- *մանկավարժների մասնագիտական որակի մակարդակի բարձրացում,*
- *մեթոդական աշխատանքների հիմնական ուղղությունների և բովանդակության զարգացում,*
- *մանկավարժների մեթոդական աշխատանքների որակի բարձրացում,*
- *մեթոդական և դիակտիկ նյութերի ընտրության ու մշակումների ուղղությամբ մանկավարժների միասնական մոտեցումների ապահովում,*
- *Մանկավարժների մասնագիտական զարգացման ունակությունների կատարելագործում և մրցունակության ապահովում:*

Բ. Սովորողների կրթության կառուցվածքի և բովանդակության վերագինում.

- Դպրոցի նորմատիվային համակարգի ամրապնդում դաստիարակության ոլորտում, դպրոցի կրթական ծրագրերի շրջանակում սովորողների ուսուցման ու զարգացման ապահովում:
- Սովորողների իրավունքների պահպանում՝ հաստատության կանոնադրության և օրենսդրական չափանիշներին համապատասխան:
- Մեթոդական և դիդակտիկ նյութերի ապահովում, առկա բազայի համալրում:
- Սովորողների համար ուսումնական հետազոտությունների կազմակերպման և իրականացման նպաստավոր պայմանների ստեղծում:
- Լրացուցիչ կրթական ծրագրերի ներդնում:

Սպասվող արդյունքները.

- ուսումնական գործընթացի արդյունավետության բարձրացում,
- դաստիարակության համակարգի բարելավում,
- ուսումնական գործընթացի համակարգված մեթոդական և դիդակտիկ ապահովվածություն,
- սովորողների հետազոտական գործունեության թեմատիկայի և բովանդակության համակարգում,
- լրացուցիչ հանրակրթական ծրագրերի ուսուցման կազմակերպում:

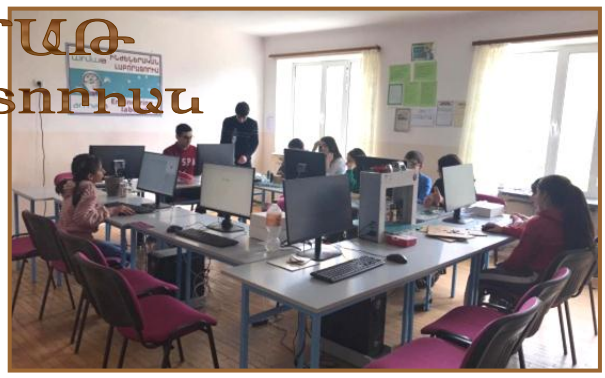

7. ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ

Ռիսկերը ցանկացած նպատակադրման իրականացմանը խոչընդոտող հնարավոր անցանկալի գործոններն են: Փոփոխություններին ուղղված ցանկացած գործողություններ (միջոցառումներ) կապված են ռիսկերի հետ: Ռիսկերի ոչ ճշգրիտ կանխատեսումը կարող է հանգեցնել դպրոցի զարգացման առանձին ոլորտներում պլանավորված աշխատանքների թերացմանը և Զարգացման ծրագրի՝ այդ ուղղությամբ նպատակադրված խնդիրների և գործողությունների իրականացման արդյունավետության անկմանը:

ԴԶԾ-ում հնարավոր *ռիսկերի պլանավորումը* դպրոցի զարգացման գործընթացների արդյունավետության ապահովման համար խիստ կարևոր է: Առանց ռիսկերի կանխատեսման Զարգացման ծրագրի իրականացման առանձին փուլերում և ուղղություններում ձախողվում է ակնկալվող գործողությունների կատարողականը, սահմանված վերջնարդյունքները չեն ապահովվում:

Զարգացման ծրագրի մշակման գործընթացում ռիսկերը հնարավոր է պլանավորել դպրոցի գործունեության որևէ ոլորտի համար նպատակներ ու խնդիրներ սահմանելու փուլում, քանի որ այդ ժամանակ հեռապատկերում ընդհանուր գծերով ուրվագծվում են սահմանված նպատակի և դրանից բխող խնդիրների իրականացման հնարավոր խոչընդոտները և ձախողումները: Միաժամանակ, Ծրագրի հնարավոր ռիսկերը առավել տեսանելի են դառնում ծրագրի գործողությունների մշակման, դրանց իրականացման ժամանակացույցի և պատասխանատուների պլանավորման փուլերում:

ԴԶԾ-ի նպատակադրումների իրագործումը խոչընդոտող ռիսկերը բազմաբովանդակ են և դրանք, ըստ ազդեցության ուղղությունների, կարելի է խմբավորել հետևյալ կերպ.

- Կառավարման և խորհրդակցական մարմինների գործունեության թերացումներ և հնարավոր բացասական ազդեցություններ:
- Կադրային ապահովման, համակազմի մասնագիտական պատրաստվածության բացեր:
- Նյութատեխնիկական բազայի սահմանափակ հնարավորություններ:
- Ուսումնական անհրաժեշտ միջավայրի ձևավորման դժվարություններ:
- Նորամուծությունների ներդրման, նորարարությունների և բարեփոխումների համաչափ ինտերգրման խնդիրներ:
- Ֆորս մաժորային իրավիճակներում (բնական և տեխնածին աղետներ, համավարակներ, անվտանգային իրավիճակներ, պատերազմներ և այլն) անհրաժեշտ գործունեության ապահովման խնդիրներ:

Ըստ կանխատեսման հնարավորության, ռիսկերը կարելի է տարբերակել այսպես.

- ✓ <u>*Կանխատեսելի ռիսկերը*</u> հիմնականում կապված են գործընթացի առանձին փուլերի հետ. նրանց կանխատեսելիությունը լինում է հարաբերական բնույթի:
- ✓ <u>*Չկանխատեսվող ռիսկերը*</u> այն ռիսկերն են, որոնք ընդհանրապես անկանխատեսելի են, օրինակ՝ ֆորս մաժորային իրավիճակները:

ԴԶԾ-ում ռիսկերը նպատակահարմար է պլանավորել դպրոցի գործունեության որևէ ոլորտի համար նպատակներ ու խնդիրներ սահմանելիս: «Ռիսկերը» պլանավորելուց հետո պետք է պլանավորել *«ռիսկերի ազդեցության նվազեցմանն ուղղված գործողությունները»*: Վերջիններս մարդկային և նյութական ռեսուրսների ուղղորդման և հավաքագրման գործողություններն են, որոնք պետք է չեզոքացնեն սահմանված նպատակներին հասնելու հնարավոր խոչընդոտները:

8. ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ԵՎ ՆՅՈՒԹԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԸ

Դպրոցի զարգացման ծրագրի արդյունավետ իրականացման համար անհրաժեշտ են որոշակի միջոցներ: Ընդ որում, յուրաքանչյուր գործողության իրականացման և ակնկալվող արդյունքների լիարժեք ապահովման համար պետք է հստակ նշել պահանջվող անհրաժեշտ միջոցները և նյութատեխնիկական պարագաները:

Ուսումնադաստիարակչական գործընթացի արդյունավետ կազմակերպման համար դպրոցն ապահովված է անհրաժեշտ ուսումնական միջավայրով: Հաստատությունը համալրված է նպատակային ուսումնամեթոդական և նյութատեխնիկական բավարար միջոցներով: Դպրոցի շենքը բարեկարգ վիճակում է, հիմնականում ապահովված է աշակերտական գույքով: Դպրոցն ունի մասնակի կահավորված մարզադահլիճ, գրադարան, բնագիտական լաբորատորիա և ՆԶՊ դասասենյակ:

Դպրոցի սովորողների համար առկա են հնարավորություններ ՏՀՏ միջոցների ներգրավմամբ արդի պահանջներին համահունչ ժամանակակից կրթություն ստանալու համար: Դպրոցում գործում են ԱՐՄԱԹ ինժեներական լաբորատորիա, համակարգչային և տեխնոլոգիայի (արվեստի) դասասենյակներ, որոնք ապահովված են հեռավար ուսուցման սարքավորումներով:

Արվեստի և տեխնոլոգիայի ուսումնական խմբակների շրջանակներում հաստատությունում իրականացվում են կերպարվեստի, ասեղնագործության, մանրանկարչության և կարպետագործության խմբերի մասնագիտական պարապմունքներ:

Դպրոցն ապահովված է ինտերնետ կապով և համակարգչային սարքավորումներով:

Մեծ ուշադրություն է դարձվում սովորողների ռազմամարզական դաստիարակությանը. դպրոցն ունի ՆԶՊ կաբինետ՝ ուսումնական զենքով: Դպրոցի բակային տարածքում կառուցվել է համալիր մարզադաշտ:

Կարևոր է նշել, որ չնայած առկա ձեռքբերումներին, հաստատությունում առկա է անհրաժեշտություն միջոցների և նյութատեխնիկական պարագաների համալրման՝ դրանով ապահովելով դպրոցի զարգացման ծրագրի արդյունավետ իրականացումը:

Ուսումնական գործընթացի արդյունավետ կազմակերպման համար անհրաժեշտ է *ուսումնական հաստատության համակարգողի* հետ համագործակցային աշխատանքի ձևավորում: Դրա շրջանակներում նախատեսված կարիքները պետք է նախապես մշակվեն և պլանավորված կերպով տրամադրվեն *համակարգողին՝* ծախսերը գնահատելու, նախահաշիվ կազմելու և լիազոր մարմին ներկայացնելու համար:

Ուսումնական հաստատությունը պետք է ապահովի արտադասարանական խմբակների և ուսումնական լաբորատորիաների, մասնագիտական կողմնորոշման կենտրոնների բնականոն գործունեության համար անհրաժեշտ պայմաններ: Պետք է անհրաժեշտ պայմաններ ապահովել նաև՝ ուսումնական պլանին համապատասխան կրթական ծրագրերի իրականացման, կրթական գործընթացի ամբողջական կազմակերպման համար:

Ընդհանուր առմամբ, Շվանիձորի միջնակարգ դպրոցի զարգացումն ապահովելու, սահմանված նպատակներին հասնելու և ընդհանուր ուսումնական բարենպաստ միջավայր ձևավորելու համար առկա են հետևյալ խնդիրները.

- *ուսումնամեթոդական և գեղարվեստական գրականության պաշարի համալրում,*
- *ՏՀՏ բազայի նորացում, նորագույն համակարգչային սարքավորումների ձեռքբերում,*

- *աբարկայական կաբինետների ձևավորում,*
- *բնագիտական լաբորատորիայի նյութատեխնիկական վերազինում,*
- *ժամանակակից տեխնիկական միջոցներով կահավորված դասարանների համալրում և հնարավորությունների ընդլայնում,*
- *ԿԱՊԿՈՒ սովորողների համար ֆիզիկական միջավայրի ձևավորում և անհատական /խելամիտ/ հարմարեցումների ապահովում,*
- *անհրաժեշտ գույքով դասասենյակների կահավորում,*
- *ռազմամարզական վարժական հրապարակների ստեղծում,*
- *դպրոցական մարզադաշտի կահավորում և գործարկում:*

`

ԶԵՌՔԲԵՐՈՒՄՆԵՐ

9. ՎԵՐԱՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐԸ

ԴԶԾ-ի վերահսկողությունն իրականացվում է ուսումնական հաստատության կառավարման խորհրդը՝ տարեկան առնվազն երկու անգամ, յուրաքանչյուր կիսամյակի վերջում: Զարգացման ծրագրի յուրաքանչյուր գործողության համար անհրաժեշտ է մշակել վերահսկողության մեխանիզմներ, սահմանել հաշվետվության ձևեր, ժամանակացույց և ներկայացնել դրանք խորհրդի հաստատմանը:

Ընդ որում, յուրաքանչյուր տարի անհրաժեշտ է Խորհրդին ներկայացնել Զարգացման ծրագրի կատարման ամենամյա հաշվետվություն, որը պետք է ներառի ծրագրի յուրաքանչյուր բաղադրիչի կատարման վերաբերյալ չափելի տեղեկատվություն:

Խորհրդին ներկայացվում է նաև տարեկան աշխատանքային պլանի ընտրված ժամանակահատվածի համար հաշվետվություն, որը ներառում է.

- ✓ նախատեսված խնդիրների կատարմանն ուղղված առանձին գործողությունների կատարման արդյունքները և դրանց հիմնավորումները,
- ✓ գործողությունների չկատարված կամ թերի կատարված լինելու պատճառները (առկայության դեպքում),
- ✓ սահմանված նպատակների և խնդիրների կատարման գնահատումը,
- ✓ զարգացման ծրագրում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին առաջարկությունները:

Հաստատության զարգացման ծրագրի կատարողական ցուցանիշները կարող են ներառել հետևյալ հիմնական ցուցանիշները.

- ➢ Ակադեմիական առաջնորդություն. զարգացման ծրագրի իրականացումը հաստատության տնօրենի առաջնորդությամբ խթանում է սովորողների ակադեմիական առաջընթացն ու կրթության որակի բարելավումը՝ ուսուցման և ուսումնառության ընդհանուր պատկերացումների, դրանց զարգացման, քննարկման, իրականացման և գնահատման արդյունքում:
- ➢ Հաստատության ուսումնական պլանն ամեն տարի կազմվում է կառավարման և խորհրդակցական մարմինների ակտիվ ներգրավվածությամբ՝ որպես մասնակցային գործընթաց՝ հիմնված լինելով հանրակրթության պետական չափորոշչի, համայնքի, բնակավայրի կամ հաստատության գործունեության նպատակների վրա:
- ➢ Ուսումնական տարվա ընթացքում և դրա ավարտին պարբերաբար իրականացվում է սովորողների առաջադիմության տվյալների, անցկացվող ընթացիկ, ամփոփիչ և արտաքին գնահատումների, կիրառվող մանկավարժական մեթոդների ու մոտեցումների վերլուծություն՝ դրանց արդյունքում բարելավելով առաջադիմության ցուցանիշները: Ամեն տարի իրականացվում է ցածր առաջադիմություն ունեցող սովորողների համամասնության կրճատման և սովորողների առաջադիմության միջին ցուցանիշների բարելավման միջոցառումներ, ինչպես նաև ըստ անհրաժեշտության վերանայվում են մանկավարժական մոտեցումներն ու մեթոդները,
- ➢ Ապահովվում է ուսուցիչների հասանելիությունը անհրաժեշտ ռեսուրսներին (մարդկային, ժամանակային, նյութատեխնիկական)՝ մանկավարժական ընտրված մեթոդների և մոտեցումների կիրառությունն ապահովելու համար,
- ➢ Գործում է ներդպրոցական վերահսկողության արդյունավետ համակարգ՝ ուսումնական տարվա ընթացքում ուսումնառության և ուսուցման գործընթացում առկա խնդիրների բացահայտման և դրանց կարգավորման համար:

Դպրոցի զարգացման ծրագրի մշտական վերահսկողությունն իրականացնում է այն հավանության արժանացրած դպրոցի խորհուրդը՝ հանրակրթության ոլորտը կանոնակարգող օրենսդրության համաձայն:

Հասկանալի է, որ ԴԶԾ-ն դպրոցի 5-ամյա հեռանկարային զարգացման ծրագիր է, և որքան էլ այնտեղ պլանավորված նպատակները, խնդիրները և գործողությունները ճշգրտորեն ներկայացված լինեն, ժամանակի ընթացքում, մի շարք օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ գործոններով պայմանավորված, որոշակիորեն ենթարկվում են փոփոխությունների և սրբագրումների:

Դպրոցի խորհրդի կողմից ԴԶԾ-ի իրականացման վերահսկողության գործընթացը ոչ թե նպատակ ունի իրացնելու դպրոցի կառավարման այդ մարմնի ֆորմալ իրավունքը, այլ իրականում դպրոցի խորհուրդը իր խորհրդատվական աջակցությամբ, առկա ռեսուրսների ճիշտ ուղղորդմամբ և այլ աշխատանքներով պետք է աջակցի տնօրենին ԴԶԾ-ի իրականացման բոլոր փուլերում:

ԴԶԾ-ի իրականացման վերահսկողության ամենաարդյունավետ միջոցը 5-ամյա այդ ծրագրի հիման վրա կազմված դպրոցի գործունեության *տարեկան աշխատանքային պլանների* կատարողականներն են: Դրա համար անհրաժեշտ է ԴԶԾ-ի նպատակադրումները ամբողջությամբ արտացոլել դպրոցի տարեկան աշխատանքային պլաններում՝ ԴԶԾ-ով սահմանված ժամանակացույցին համապատասխան:

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԱՄԵՆԱՄՅԱ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

№	Միջոցառում/ գործողություն	Ակնկալվող արդյունք	Սահման-ված ժամկետ	Կատար-ված աշխա-տանքի նկարա-գրությունը	Սահմանված ժամկետում միջոցառման/ գործողության չկատարման կամ մասնակի կատարման/ առկայության դեպքում/ պատճառները	Զարգացման ծրագրում փոփոխութ-յուններ և լրացումներ կատարելու մասին առաջարկու-թյուններ	Նշումներ
1.	Խորհրդակցական մարմինների անդամների համար համապա-տասխան վերապատրաստում-ների և դասընթացների կազմա-կերպում:	Խորհրդակցական մարմին-ների աշխատանքի արդյու-նավետության բարձրա-ցում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
2.	Խորհրդակցական մարմինների ներգրավման ընդլայնում ու-սումնադաստիարակչական աշ-խատանքներում:	Խորհրդակցական մար-մինների փոխհամաձայ-նեցված գործունեության համար անհրաժեշտ աշ-խատանքային միջավայրի ձևավորում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
3.	Ծնողական խորհրդի ներգրավ-մամբ դպրոցական և արտադպ-րոցական միջոցառումների կազ-մակերպում:	Դպրոցի զարգացման գոր-ծում ծնողական խորհրդի մասնակցության արդյունա-վետության բարձրացում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
4.	Մանկավարժական աշխատող-ների թափուր տեղերի համալրում Ուսուցչի մրցույթի կազմակեր-պում:	Բարձր որակավորում և պատրաստվածություն ու-նեցող մանկավարժական անձնակազմի ապահովում:	2023-2028 թթ. Ըստ կարգի				
5.	Մանկավարժական համակազմի մասնագիտական կատարելա-գործմանը և մեթոդական զար-գացմանն ուղղված միջոցառում-ներ:	Մանկավարժների մասնա-գիտական կարողություններ-ի ու հմտությունների զար-գացում նորամուծություն-ների յուրացման և կիրառ-ման աշխատանքներում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
6.	Ներառական կրթության սեմի-նարների անցկացում:	Ներառական կրթության ապահովում, զարգացում:	2023-2025 թթ. տարվա ընթացքում				
7.	Մանկավարժների՝ ՏՀՏ միջոց-ների կիրառման համար անհրա-ժեշտ և հմտությունների տիրա-պետման հնարավորությունների զարգացման միջոցառումներ:	ՏՀՏ-ների կիրառման միջո-ցով ուսուցման արդյունա-վետության բարձրացում	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
8.	Մանկավարժների հետազոտա-կան և փորձարարական աշխա-տանքներ իրականացում:	Մանկավարժների մասնա-գիտական զարգացման ու-նակությունների կատարե-լագործում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
9.	Ուսուցիչների մասնագիտական և մեթոդական զարգացմանը նը-պաստող վերապատրաստում-ների կազմակերպում:		2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
10.	Ուսումնամեթոդական էլեկտրո-նային բազայի ձևավորում և ընդ-լայնում:	Ուսումնամեթոդական բա-զայի արդիականացում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
11.	Ժամանակակից տեխնիկական միջոցներով կահավորված դա-սարանների համալրում:	Ժամանակակից կրթական պահանջները բավարա-րող ուսումնական միջա-վայրի ապահովում: Կրթության որակի բարձ-րացում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
12.	Մեթոդական և դիդակտիկ նյու-թերի ապահովում, առկա բազայի համալրում:		2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
13.	Առարկայական կաբինետների ձևավորում, լաբորատորիաների վերազինում և գործարկում:		2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				

14.	ՏՀՏ ներգրավմամբ տարաբնույթ միջոցառումների պլանավորում և անցկացում:	ՏՀՏ-ների կիրառման միջոցով ուսուցման արդյունավետության բարձրացում	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
15.	ՏՀՏ կիրառմամբ փոխներգործուն առցանց միջոցառումների անցկացում:	Ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ ուսուցման արդյունավետության բարձրացում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
16.	Սովորողների մասնագիտական կողմնորոշմանը միտված դասընթացների կազմակերպում:	Սովորողների մասնագիտական կողմնորոշման ուղղորդում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
17.	Մեդիագրագիտության զարգացման միջոցառումների կազմակերպում:	Սովորողների մեդիագրագիտության զարգացում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
18.	Սովորողների հետազոտական և նախագծային աշխատանքների կազմակերպումը:	Ստեղծագործական և նախագծային աշխատանքների կատարման հմտությունների զարգացում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
19.	Մարզական միջոցառումների՝ սպորտլանդիաների և այլ մրցույթների կազմակերպում:	Սովորողների մարզական դաստիարակության ապահովում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
20.	Ռազմահայրենասիրական թեմատիկ միջոցառումների կազմակերպում:	Սովորողների ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ապահովում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
21.	ՆԶՊ գործնական պարապմունքների, վարժանքների անցկացում:	Սովորողների ռազմամարզական հմտությունների զարգացում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
22.	Թեմատիկ-ուսումնական մրցույթների անցկացում:	Սովորողների կրթության բովանդակության վերազինում, ուսուցման շահադրդման զարգացում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
23.	Առարկայական շաբաթների կազմակերպում:		2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
24.	Վիկտորինաների, ինտելեկտուալ թեմատիկ խաղերի (այդ թվում՝ միջդպրոցական) կազմակերպում:		2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
25.	Փոխադարձ դասալսումների, բաց դասերի պլանավորում և կազմակերպում:	Մանկավարժական առաջավոր փորձի վերհանում և ընդհանրացում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
26.	Աշակերտական ինքնավարության զարգացման միջոցառումների կազմակերպում:	Սովորողների ինքնավարության և ինքնակառավարման մեխանիզմների կատարելագործում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
27.	Սովորողների իրավունքների և պարտականությունների ամրապնդման միջոցառումների անցկացում:		2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
28.	«Դասավանդի՛ր, Հայաստան» կազմակերպության կրթական ծրագրերի շարունակական ներդրման ապահովում:	Մանկավարժական անձնակազմի համալրում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում		:		
29.	«Թաքնված ճանապարհ նախաձեռնություն» ՀԿ-ի հետ առկա կապերի ամրապնդման միջոցառումներ:	Արտաքին կապերի ամրապնդում, սովորողների ռազմահայրենասիրական, բնապահպանական, գեղարվեստական դաստիարակության զարգացում:	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
30.	ՊՆ, ԱԻՆ և ոստիկանության ստորաբաժանումների հետ պարբերական այցելությունների, հանդիպումների, գործնական վարժանքների անցկացման միջոցառումների կազմակերպում:		2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
31.	Բնապահպանական, առողջապահական դասընթացների, գործնական աշխատանքների անցկացում:		2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				
32.	Համայնքի կրթամշակութային հաստատությունների հետ համագործակցության միջոցառումների անցկացում:		2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում			:	

33.	Լրացուցիչ կրթական ծառայությունների ներդնում:	Արտադպրոցական կրթական և գեղագիտական դաստիարակության զարգացում	2023-2026 թթ. տարվա ընթացքում		,		
34.	Հենիկ Իգիթյանի անվան Գեղագիտության ազգային կենտրոնի Մեղրու մասնաճյուղի հետ համագործակցության ընդլայնման միջոցառումներ:		2023-2024 թթ. տարվա սկզբին				
35.	Էլեկտրոնային գրադարանային հարթակի ձևավորում:	Սովորողների գրական գործունեության ակտիվացում և ընդլայնում:	2023-2024 թթ. տարվա սկզբին				
36.	Ներքին գնահատում:	Հատատության գործունեության վերլուծություն:	2023-2028 թթ. ըստ կարգի				
37.	Դպրոցի արտաքին և ներքին միջավայրի համապատասխանեցում՝ ԿԱՊԿՈՒ սովորողների կարիքներին:	Կրթության մատչելիության ապահովում:	2023-2024 թթ. տարվա ընթացքում				
38.	Տաք սննդի ծրագրի շարունակականության ապահովում:	Տաք սննդի ծրագրի ընդլայնում, նոր խմբերի ներառում:	2023-2025 թթ. տարվա ընթացքում				
39.	Շրջանավարտների խորհրդի ձևավորում:	Աշակերտների և ուսանողների համագործակցության խթանում:	2023-2024 թթ. տարվա ընթացքում				
40.	Դպրոցական մարզադաշտի գործարկում:	Սպորտային դաստիարակության զարգացում:	2023-2025 թթ. տարվա ընթացքում				
41.	Ուսումնադաստիարակչական նորմատիվային բնականոն գործընթացի ընթացիկ աշխատանքների կազմակերպում:	Դպրոցի նորմատիվային համակարգի ամրապնդում հանրակրթական ծրագրերի շրջանակում սովորողների ուսուցման ու զարգացման ապահովում	2023-2028 թթ. տարվա ընթացքում				

**Հաշվետվությունը պետք է ներառի յուրաքանչյուր կատարողական ցուցանիշի կատարման մասին անհրաժեշտ փաստացի տվյալներ, հիմնավորող փաստաթղթեր, վերլուծություններ, որոնք պետք է կցվեն հաշվետվության ձևաչափին:*